

Rekenkamer
gemeente Bronckhorst

Meedoen in Bronckhorst: Bijlagenboek

Tussen ambitie en uitvoering

Rekenkamer Bronckhorst

Bijlagenboek

11 december 2025

Inhoud

1. PARTICIPATIE IN DE PRAKTIJK: 7 CASUSSEN	1
1.1 Uitbreidingslocatie Hengelo: Hiddinks weide	1
1.2 Uitbreidingslocatie Hummelo: de Hummelose Charettes	3
1.3 Uitbreidingslocatie Zelhem het Loo	5
1.4 Kompaan college (Almenseweg Vorden)	6
1.5 Opvanglocatie voor jonge vluchtelingen in Hengelo	9
1.6 Leefbaar en Sportief Bronckhorst	12
1.7 Duurzame energie en windmolens	14
2. UITKOMSTEN ENQUÊTE PARTICIPATIE	18

1. Participatie in de praktijk: 7 casussen

Om beter in beeld te krijgen hoe participatie in de praktijk plaatsvindt, is een zevental burgerparticipatietrajecten diepgaander geanalyseerd. Hierbij is niet alleen gebruik gemaakt van de aanwezige documentatie. Ook is aan de gemeente en inwoners gevraagd hoe zij de participatie hebben ervaren. Daartoe hebben interviews (ambtelijke organisatie en portefeuillehouder) en een tweetal bijeenkomsten met inwoners plaatsgevonden. Hierbij wordt opgemerkt dat vooral inwoners aan de bijeenkomsten hebben deelgenomen die niet tevreden waren over het doorlopen participatietraject. Aan de bijeenkomsten hebben geen deelnemers aan de Hummelose Charettes deelgenomen; deelnemers aan de participatie bij Zelhem Het Loo en Leefbaar en Sportief Bronckhorst waren minimaal vertegenwoordigd.

De 7 onderzochte participatietrajecten:

- 1) Uitbreidingslocatie Hengelo: Hiddinks weide
- 2) Uitbreidingslocatie Hummelo: de Hummelose Charettes
- 3) Uitbreidingslocatie Zelhem Hq1et Loo
- 4) Casus Kompaan college (Almenseweg Vorden)
- 5) Opvanglocatie voor jonge vluchtelingen in Hengelo
- 6) Leefbaar en Sportief Bronckhorst
- 7) Duurzame energie en windmolens

Bij de keuze van casussen is rekening gehouden met de input van raadsleden en ambtelijke organisatie. Daarbij is gevraagd om casussen die succesvol en casussen die minder succesvol (zijn) verlopen. De eerste 3 participatietrajecten hebben betrekking op hetzelfde raadsbesluit. Op 27 januari 2022 besluit de raad extra woningen te realiseren in aanvulling op de eerder geactualiseerde woonvisie 'Ruimte voor wonen in Bronckhorst 2019-2025'. Het college wijst op 1 februari 2022 vijf woningbouwlocaties in de gemeente Bronckhorst aan met een totale capaciteit van 1.700 tot 2.200 woningen in de periode tot 2030. In de visie zijn de bouwlocaties al definitief aangewezen met uitzondering van Hummelo; daar is deze nog niet vastgesteld.

1.1 Uitbreidingslocatie Hengelo: Hiddinks weide

Uitbreidingslocatie Hengelo: Hiddinks weide

Doel

Hoofddoel van het project is het realiseren van woningbouw voor de behoefte van huidige inwoners van Bronckhorst, arbeidskrachten en mensen van buiten. In het woningbouwproject worden ca 180 woningen gebouwd.

Status

Stedenbouwkundig plan in afrondende fase en de wijziging van het omgevingsplan wordt voorbereid.

Opbrengst participatie

De weerstand tegen de gekozen locatie en het wantrouwen bij de direct omwonenden was en is groot. Een deel van de omwonenden maakt zich zorgen over de schade die aan huizen kan ontstaan en stellen vraagtekens bij de kwaliteit, onafhankelijkheid van transparantie van de informatie die aan de locatiekeuze ten grondslag ligt.

Geen participatie over de locatiekeuze

Over de locatiekeuze zelf heeft geen participatie plaatsgevonden met belanghebbenden. De locatie is door het college op 1 februari 2022 aangewezen na een interne afweging vanuit het algemeen belang.

Participatie tijdens de haalbaarheidsfase

Tijdens de eerste fase blijkt dat er veel weerstand is tegen de gekozen locatie en dat het vertrouwen van de direct omwonenden beperkt is. Tijdens de kennismaking tussen de projectleider en de direct aanwonenden (november 2022) spreken bewoners hun teleurstelling uit over het proces van de locatiekeuze en over het ontbreken van de wethouder. Daarom wordt een extra buurtgesprek georganiseerd, waarin de wethouder uitleg geeft over de gemaakte afwegingen en de keuze voor de locatie.

Tijdens deze bijeenkomsten blijft de weerstand tegen de locatiekeuze groot. Dat is ook het geval tijdens de bewonersavonden, waarin reacties en belangen van omwonenden op de eerste versie van de ruimtelijke visie worden opgehaald. Tijdens deze avonden krijgen de omwonenden ook uitleg over hoe hun opmerkingen en de resultaten van onderzoeken zijn verwerkt in de tweede versie van de ruimtelijke visie.

Participatie tijdens de ontwerp- en realisatiefase

Na het vaststellen van de ruimtelijke visie op 2 juli 2024 volgt de participatie en communicatie tijdens de ontwerp- en realisatiefase. In dit participatieplan van april 2024 is opgenomen welke participatievraag per projectfase wordt gesteld. Het gaat dan om vragen als:

- Wat vindt u van de ruimtelijke opzet van de woonbuurt (haalbaarheidsfase)?
- Welke feedback heeft u op het ontwerp en past dit bij de behoeftes van toekomstige bewoners en gebruikers (ontwerpfase)?
- Wat vindt u van het informeren over de planning van het project en de werkzaamheden (realisatiefase).

Tijdens de bijeenkomsten vanaf november 2024 wordt:

- Input opgehaald over elementen van het stedenbouwkundig plan, de inrichting van de openbare ruimte, het woonprogramma, parkeren en de architectuur.
- Het voorlopige stedenbouwkundig plan gepresenteerd en een toelichting gegeven wat met de input van de vorige sessie is gedaan.

Waarschijnlijk zal in Q4-2025 een laatste bijeenkomst worden georganiseerd. Dit is het moment waarop de ontwikkelaars verwachten alle onderzoeken te hebben afgerond.

Ervaringen gemeente

De gemeente geeft aan dat veranderingen in woonomgevingen vaak weerstand oproepen. De communicatie over dergelijke projecten zorgt regelmatig voor bezorgdheid onder omwonenden. Er zijn diverse participatievormen toegepast en zou terugkijkend zou de gemeente geen andere keuzes maken. Tevens geeft men aan dat het aanhoudend wantrouwen bij omwonenden die het oneens zijn met de locatiekeuze zich concentreert bij een kleine groep. Een groot aantal woo-verzoeken is door een klein aantal omwonenden ingediend.

Ervaringen inwoners

Door de gesproken inwoners wordt aangegeven dat zij constructief meedenken, ze tijd en energie investeren maar ervaren dat hun inbreng geen wezenlijke invloed heeft. Men geeft aan dat rapporten te laat, onvolledig en misleidend zijn. Hierbij wordt gewezen op het SAB-rapport dat als onderbouwing van de locatiekeuze elf maanden ná het besluit grotendeels door de gemeente zelf is opgesteld. *"We mogen meepraten, maar niet meebeslissen"*.

Wat ging goed?

Inwoners vonden goed dat er deels documentatie over de plannen beschikbaar waren, informatiebijeenkomsten zijn georganiseerd, er ruimte was om vragen te stellen, zorgen te delen en enkele ambtenaren bereid waren om een toelichting te geven.

Wat ging niet goed?

Inwoners zijn van mening dat participatie niet alleen gaat om meepraten maar ook om meebeslissen. Die gelegenheid hebben inwoners niet gehad. Daarbij gaat het vooral over de locatiekeuze. Zij maken zich zorgen over de schade die aan huizen kan ontstaan en hebben gewezen op de kosten voor de gemeenschap om dit weer in orde te maken. Omwonenden geven aan dat zij twijfelen aan de kwaliteit, onafhankelijkheid en transparantie van de informatie waarop de locatiekeuze is gebaseerd. Zij vinden dat deze informatie onvoldoende is om een betrouwbaar besluit over de locatie te kunnen nemen. Ook vindt men dat de communicatie tekortschiet: onvoldoende terugkoppeling over wat er met de input wordt gedaan, onvolledige verslaglegging, gebrekkige transparantie bij Woo-verzoeken en informatieverschaffing. Informatie komt te laat en vragen worden laat beantwoord zodat de vraag pas één dag voor de raadsvergadering wordt beantwoord. Ook wordt erop gewezen dat de inspreektekst van een omwonenden is gewijzigd voor publicatie wat het vertrouwen aantast en de ruimte voor eerlijke inspraak beperkt.

Tips voor de toekomst:

Inwoners geven de volgende tips mee voor de toekomst:

- Betrek inwoners vanaf het begin, voordat besluiten genomen zijn. Geef ruimte.
- Geef echte inspraak: zorg dat bewoners invloed hebben op varianten, uitgangspunten en ontwerpen.
- Laat zien wat er met suggesties van bewoners is gedaan en waarom keuzes gemaakt zijn.
- Wees 100% transparant. Publiceer alle relevante rapporten, onderzoeken en adviezen tijdig en volledig.
- Volg de procedures zoals bedoeld; verschuil je niet achter deelprocedures en tabellen maar bekijk het geheel van alle kanten.
- Plaats volkshuisvesting bovenaan en niet de woningmarkt en haar zucht naar makkelijke winst.
- Laat participatie begeleiden door een onafhankelijke partij.

1.2 Uitbreidingslocatie Hummelo: de Hummelose Charettes

Uitbreidingslocatie Hummelo: de Hummelose Charettes

Doel

Hoofddoel is Hummelo met ongeveer 50 woningen uit te breiden en te inventariseren wat er verder nodig is om Hummelo klaar voor de toekomst te maken. Het plan Stokhorsterpark maakt de ontwikkeling van circa 60 woningen mogelijk, op basis van de woondeal.

Status

Op 14 juni 2023 heeft de raad met algemene stemmen besloten geen nadere wensen en bedenkingen te hebben met betrekking tot het woonboek Hummelo d.d. 16 maart 2023. De huidige status is dat het Stedenbouwkundig plan is afgerond en de wijziging van het omgevingsplan wordt voorbereid.

Opbrengst participatie

- Locatiekeuze:
Tijdens de Hummelose charettes kwamen de voor- en nadelen van tien mogelijke woningbouwlocaties aan bod en werden schetsontwerpen gemaakt voor interessante plekken.
- Participatie in het vervolgtraject:
De locatie Torenallee/Stokhorsterweg in Hummelo werd tijdens de dagen aangemerkt als zeer geschikt voor woningbouw. Deelnemers vinden dat hier vooral voor jongeren, starters en senioren met en zonder zorgvraag gebouwd moet worden. De nieuwbouwwoningen worden daarom niet alleen mooi en duurzaam, maar ook betaalbaar.

In deze casus kunnen inwoners wel meedenken over de locatiekeuze en worden zij ook in het vervolgtraject betrokken; het deelplan Stokhorsterpark.

Participatie over de locatiekeuze

De participatie heeft betrekking op het meedenken over de meest geschikte bouwlocatie(s). Tijdens de Hummelose Charrettes gaan bewoners, ondernemers en grondeigenaren samen met vertegenwoordigers van de gemeente, zorgorganisaties en woningcorporatie aan de slag met de vraag: Hoe gaan we Hummelo met ongeveer 50 woningen uitbreiden en wat is er verder nodig om ons mooie dorp klaar voor de toekomst te maken? Er wordt gevraagd om praters en doeners. de bijeenkomsten gehouden in een café in Hummelo.

Voordat de Hummelse charettes werden gehouden vonden eerst gesprekken met sleutelfiguren plaats en werd een eenmalige uitgave van De Hummelose Courant verspreid. Ook is aan inwoners voorafgaand aan de bijeenkomsten heeft een woon enquête voorgelegd.

De opbrengst van de tweedaagse Hummelose charettes is Het Hummelose woonboek. Doel is om met participatie te komen tot een beter plan dat aansluit bij de wensen en behoeften van Hummelo en daarmee kan rekenen op een zo breed mogelijk draagvlak.

Participatie in het vervolgtraject deelplan Stokhorsterpark

Als vervolgstap op het Hummelse Woonboek wordt het grootste deelplan "Stokhorsterpark" onder regie van de gemeente uitgewerkt. Ook hierbij worden belanghebbenden betrokken. De direct omwonenden en de toekomstige bewoners van de nieuwe wijk Stokhorsterpark worden rechtstreeks uitgenodigd deel te nemen in het participatieproces. Omwonenden met een specifiek belang, bijvoorbeeld omdat hun perceel grenst aan het plangebied of omdat zij een stuk van het plangebied in bruikleen hebben, worden persoonlijk benaderd om hun situatie te bespreken en indien nodig individuele afspraken te maken.

Ervaringen gemeente

In deze casus werd meer experimenteel samengewerkt met inwoners. Er is een goed participatietraject neergezet. Dit leidde tot groter enthousiasme, meer draagvlak en creativiteit, waarbij kleinschalige participatie het beste werkt. Een extern bureau begeleidt dit traject. Bewoners hebben alternatieve mogelijkheden voor woningbouw aangedragen. In een vroege fase zijn vertrouwelijke gesprekken gevoerd, en het dorp had invloed op de keuze.

Diversiteit in participatie wordt gerealiseerd via gezamenlijke inzet van communicatie- en projectleiders, bijvoorbeeld door gebruik van sociale media, contact met bekende betrokkenen, gebiedsambtenaren en collega's die in het betreffende gebied wonen.

De voortzetting door de gemeente stuit op enige weerstand; omwonenden ervaren de besluitvorming soms als lastig. Het vastleggen en publiceren van afspraken is genoemd als verbeterpunt. Niet alle betrokkenen lezen alle informatie op de website, waardoor soms vragen worden gesteld die al online staan.

Ervaringen inwoners

Tijdens de bijeenkomsten met inwoners waren geen deelnemers aan dit participatietraject aanwezig. Door de Dorpsbelangenorganisatie wordt hierover opgemerkt dat toen de locatie bepaald was, de gemeente wel erg snel doorpakte. Sneller dan dat de inwoners verwacht hadden. Niet iedereen was er al klaar voor wat tot lichte weerstand leidde. De inwoners werden onvoldoende meegenomen bij het opstellen van het tijdsplan en de planning.

1.3 Uitbreidingslocatie Zelhem het Loo

Uitbreidingslocatie Zelhem het Loo

Doel

Doel van dit project is een uitbreidingslocatie voor woningen realiseren in Zelhem. Het overkoepelende doel is het oplossen van de woningbehoefte in Zelhem. In het Loo worden 130 woningen gebouwd voor verschillende groepen mensen, met prijzen en verdelingen volgens de Regionale woonagenda en woondeal.

Status

Op 25 juni 2023 wordt de ruimtelijke visie Het Loo Zelhem vastgesteld, op 21 november 2024 is het bestemmingsplan bouwlocatie Zelhem het Loo vastgesteld en op 5 juli 2025 is gestart met de bouw.

Opbrengst participatie

Tijdens een reeks projectgroepen, workshops met de ontwikkelaars en participatiebijeenkomsten met de omwonenden en geïnteresseerde bewoners van Zelhem ontstond een gezamenlijk wensbeeld. De wens om het groene karakter te versterken en het gehele gebied in te richten als een gezonde groene leefomgeving die goed is voor mens, klimaat en biodiversiteit.

Geen participatie over de locatiekeuze

Ook in Zelhem staat de locatiekeuze (februari 2022) niet ter discussie en richt de participatie zich op het meedoen in de planontwikkeling.

Participatie in het vervolgtraject

In de startnotitie Gebiedsontwikkeling Zelhem 'Het Loo' (19 juli 2022) is een participatie aanpak opgenomen. Doel van de participatie is te komen tot een beter plan dat aansluit bij de wensen en behoeften van Zelhem. Een plan dat kan rekenen op een zo breed mogelijk draagvlak. Daarom wil men de belangrijkste publieksgroepen per projectfase minimaal raadplegen of hen om advies vragen. Daarbij wordt aangegeven dat het daarbij niet gaat om meebeslissen. De aanpak is niet in beton gegoten en zal aangepast worden als de actuele situatie daarom vraagt.

De participatie van belanghebbenden start in november 2022 met een kennismaking met de buurt. De direct omwonenden zijn rechtstreeks uitgenodigd deel te nemen in het participatieproces. Omwonenden met een specifiek belang, bijvoorbeeld omdat hun perceel grenst aan het plangebied of omdat zij een stuk van het plangebied in bruikleen hebben zijn persoonlijk benaderd om hun situatie te bespreken en indien nodig individuele afspraken te maken. Inwoners van Zelhem die zich betrokken voelden bij de ontwikkeling van hun dorp kregen de mogelijkheid om op delen in de planontwikkeling, zoals de inrichting van de dorpsrand, te participeren in de planontwikkeling. Daarnaast konden geïnteresseerden in het bouwen in Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) van een starterswoning of een seniorenwoning op Zelhem Het Loo zich melden om te participeren. Op 6 december 2023 konden burens rond de locatie en belangstellenden tijdens een inloopavond het voorlopig ontwerp van de locatie bekijken.

Ervaringen gemeente

Bij Het Loo was de locatiekeuze niet controversieel. De inrichting van een klankbordgroep bleek afdoende. Hoewel er zienswijzen zijn ingediend, heeft dit niet geleid tot procedures bij de Raad van State.

Ervaringen inwoners

Slechts een beperkt aantal inwoners die hebben deelgenomen aan het participatietraject Het Loo waren aanwezig tijdens de bijeenkomsten.

Wat ging goed?

Men vond het goed dat de samenstelling van de klankbordgroep divers was. Er werd een oproep in Zelhem geplaatst om mee te doen. Ook de communicatie werd als positief ervaren: regelmatig overleg en tussentijdse updates ook als er geen vooruitgang was; verslagen en updates per e-mail. Men heeft betrokkenheid vanuit de gemeente, projectontwikkelaar en eigenaar van de grond gevoeld. Men waardeert het dat door wethouder, programmamanager en projectleider ook werd gecommuniceerd als er geen voortgang te melden was. Ook vond men het fijn dat duidelijk werd uitgelegd waarom werd afgeweken van ingebrachte punten uit de klankbordgroep. Verder was het fijn dat de overleggen op een andere locatie werden gehouden, niet bij de gemeente. Men kon het zeer waarderen dat men ook werd uitgenodigd bij de officiële aftrap en dat er werd afgesloten met een evaluatie.

Wat ging niet goed?

Men heeft geen zaken genoemd die niet goed zijn gegaan.

Tips voor de toekomst:

Ook zijn geen tips voor de toekomst genoemd.

1.4 Kompaan college (Almenseweg Vorden)

Toekomstige huisvesting Kompaan college Vorden

Doel

In 2020 is besloten om in Vorden een nieuwe school voor voortgezet onderwijs (VMBO en onderbouw HAVO/VWO) te gaan bouwen. Het bestaande schoolgebouw van Het Kompaan College in het dorp is verouderd en niet geschikt voor het nieuwe eigentijdse onderwijsconcept dat de school heeft ontwikkeld.

Status

Het (definitief) ontwerp van de nieuwe school en schoolomgeving kwam eind maart 2023 gereed. De omgevingsvergunning voor VO Vorden is eind mei 2023 verleend, nadat het bestemmingsplan (wijziging van agrarisch naar bestemming maatschappelijk, verkeer en natuur) eind 2022 al gewijzigd was. Voor de zomer van 2024 stond er een volledig gebouw en werd het hoogste punt bereikt.

Opbrengst participatie

- **Locatiekeuze:**
De kerngroep binnen de tandemgroep (zonder de school en de beheerder van de sporthal) heeft een brede visie opgesteld voor het hele dorp Vorden. In deze visie is nieuwbouw of renovatie van De Kompaan en de sporthal op de huidige locatie voorzien. Als alternatief wordt het gebruik van de grotendeels leegstaande EMPO-fabrieksvelden genoemd. Het college besluit echter anders en wijst de locatie aan de Almenseweg aan.
- **Participatie in het vervoltraject:**
De ruimtelijke kaders gaan over de uitstraling van het gebouw, positionering gebouw, verkeersaspecten, duurzaamheidsaspecten, aan te leggen groen etc. en vormen de handreiking voor de verdere planontwikkeling.

Participatie over de locatiekeuze

De participatie in deze fase kent een lange doorlooptijd van oktober 2018 tot en met 2021. In eerste instantie werden drie locaties aangewezen als mogelijke locatie voor de nieuwbouw van de VMBO-school. Op deze locaties werd het Wet Voorkeursrechten Gemeenten gelegd.

De opzet voor de participatiestructuur was een breed samengestelde tandemgroep, een projectteam vanuit de gemeente en een stuurgroep (koepel school en wethouder). Het Kompaan was als school vertegenwoordigd in de tandemgroep, projectteam en in de stuurgroep. De tandemgroep werd gevraagd om bij voorkeur tot consensus te komen. De kerngroep binnen de tandemgroep (minus school en sporthalbeheerder) heeft een brede visie op het totale dorp Vorden beschreven waarin nieuwbouw of renovatie van Het Kompaan en sporthal op hun oude plek is voorzien, of als alternatief

gebruik van de merendeels leegstaande EMPO-fabrieksvelden. Vervolgens besluit het college anders en de Almenseweg als locatie aan te wijzen. De tandemgroep was hierover niet vooraf ingelicht.

Participatie in het vervolgtraject

Over de ruimtelijke kaders is een samenspraak traject doorlopen met drie bewonersavonden: twee meedenk sessies en één terugkoppelsessie. Aanvullend hierop is in januari 2022 een bewonersavond georganiseerd waarin het collegebesluit is toegelicht, resterende vragen zijn beantwoord, het toekomstige proces is toegelicht en het draaiboek samenspraak is besproken.

Voor de samenspraak en inspraak in 2022 met de omwonenden is het draaiboek samenspraak gemaakt. In het draaiboek is opgenomen dat er minimaal eenmaal per kwartaal een communicatiemoment is met omwonenden. Daarnaast kunnen door omwonenden via de projectpagina van de website van de gemeente altijd vragen worden gesteld, zowel aan de school als aan de gemeente. Dit kan ook rechtstreeks aan betrokken medewerkers. Van bijeenkomsten met omwonenden worden verslagen gemaakt en zijn de presentaties openbaar. Dit geldt zowel voor informatie van de gemeente als van de school.

In het draaiboek Samenspraak staan zes verschillende stappen beschreven. Per stap is aangegeven op welke datum een bewonersavond plaatsvindt, wat het doel van de bijeenkomst is, wie de trekker is (de school of de gemeente) en welke werkvorm wordt gebruikt. De rol van bewoners verschilt per stap: van meedenken bij de eerste en aangepaste schetsen tot informele inspraak bij het voorontwerp. De rol van bewoners varieert van meedenken (eerste schetsen; aangepaste schetsen), informele inspraak (voorontwerp bestemmingsplan) tot informeren (voorstel voorlopig ontwerp en bestemmingsplan). Daarnaast worden bewoners geregeld bijgepraat via nieuwsbrieven.

Ervaringen gemeente

In het voortraject ontstond onvrede doordat eerdere toezeggingen en verwachtingen niet werden nagekomen. Hierdoor veranderde de sfeer en het vertrouwen dat men invloed had op het proces. Vervolgens is uitgebreid de tijd genomen om het proces goed uit te leggen. Daarna werd er geparticipeerd rondom de ruimtelijke visie door verschillende scenario's te delen en betrokkenen te vragen naar hun visie. Er is ruim tijd besteed aan het traject. De ruimtelijke visie lag bij de gemeente, terwijl de verdere ontwikkeling bij de school plaatsvond.

Ervaringen inwoners

Door de omwonenden wordt aangegeven dat het participatietraject een slechte start kende. Ze hadden het gevoel dat ze moesten 'vechten' om betrokken te worden bij de locatiekeuze, dat besluiten al genomen waren, dat niet naar hen werd geluisterd maar dat ze als 'boze buurt' werden weggezet. Dit terwijl zij veel tijd en energie hebben gestoken om op een constructieve manier mee te denken. In eerste instantie werden drie locaties aangewezen als mogelijke locatie voor de nieuwbouw van de VMBO-school en bij de presentatie op de voorlichtingsavond voor de omwonenden werd aangegeven dat er nog geen keus was gemaakt. Later bleek dat er al voorgesprekken hadden plaatsgevonden met de voetbalvereniging over het verplaatsen van de velden naar de Almenseweg en een daar te bouwen multifunctionele accommodatie.

Wat ging goed?

Men heeft het gewaardeerd dat men een participatietraject probeerde te starten. Daarnaast wordt geconstateerd dat gaande het traject participatie meer op de agenda is gekomen. Ook was men blij met de nieuwe projectleider in de laatste fase die zijn zaken beter op orde had en ook oprecht en duidelijk was in zijn communicatie.

Wat ging niet goed?

Aanwonenden werden bij aanvang niet erkend als betrokken/belanghebbenden. De plannen moest men vernemen in een persbericht van de voetbalvereniging. Buurtbewoners voelden zich vanaf het begin weggezet als NIMBY en werden op het matje geroepen bij de burgemeester om als kleuters berispt te worden. Van de stempel 'boze buurt' is men nooit meer afgekomen, ondanks dat men aangeeft oprecht constructieve bedoelingen en inzet te hebben.

De omwonenden geven verder aan dat de spelregels bij de start niet duidelijk waren. Er werden geen beleidskaders meegegeven en het project was niet ingekaderd. De informatie waarmee de tandemgroep aan de slag moest was onduidelijk en onvolledig. En men moest die zelf zoeken; waardoor men zich gelijk op achterstand voelde staan. Daarnaast leek het besluit al genomen te zijn. Er waren ideeën, plannen en een voorkeursrichting. Hierdoor had participatie bij voorbaat weinig kans van slagen. Zo werden alle drie de mogelijke locaties benoemd als locatie Almenseweg (a, b en c). Ook vindt men dat het proces niet goed is doorlopen. De eerste procesleider nam geen bemiddelende rol maar schoot in de verdediging en frustratie. De tandemgroep werd niet adequaat voorgezeten, kreeg onjuiste informatie en de gemeente toonde geen interesse/vertrouwen. Daarnaast was er sprake van wisselende deelnemers met diverse belangen in gelaagde groepen. In de tandemgroep ontbraken volgens de omwonenden belangrijke stakeholders zoals het primair onderwijs, binnensportverenigingen, omwonenden van alle aangewezen locaties. Dit veroorzaakte tweespalt in het dorp. Een integraal advies vanuit de kerngroep binnen de tandemgroep (minus school en sporthalbeheerder) werd volgens omwonenden zonder duidelijke argumenten ter zijde gelegd en de gemeente trok zijn eigen plan.

Daarnaast wordt vanuit een deelnemer uit de verkeerscommissie opgemerkt dat de ontsluiting van de nieuwe locatie onvoldoende aandacht heeft gekregen en dat de verkeersintensiteit op de Almenseweg en de Mispelkampdijk continu voor onveilige situaties zorgt. Deze signalen werden door de gemeente niet serieus opgepakt.

Tips voor de toekomst:

- Informeer omwonenden in ruime kring rond locatieontwikkeling. Alleen als je bewoners meeneemt aan de voorkant, heb je een goede startpositie met elkaar.
- Communiceer proactief in plaats van reactief en met regelmaat: bv webpagina met tijdslijn en knoppen in plaats van een onoverzichtelijke verzameling van nieuwsbrieven en documenten.
- Wees duidelijk over welke participatiegraad wordt gekozen en de rol van de participant: welke trede op de participatieladder en wat houdt deze rol precies in. Leg uit op welke punten wel én geen inspraak mogelijk is.
- Maar wees ook duidelijk over de rol van de gemeente (initiatiefnemer of alleen toetsers bv). En wees duidelijk over de eventuele initiatiefnemer: wat is zijn rol en aan welke regels rond participatie heeft de initiatiefnemer zich te houden? Waar kunnen belanghebbenden terecht als zij zich niet gehoord voelen? Wat zijn de procedures?
- Benut de kennis van inwoners als ervaringsdeskundigen van hun leefomgeving. Sta open voor de input van inwoners in plaats van je opstellen als 'tegenpartij' die inwoners het gevoel geeft alles beter te weten op basis van werkervaring en opgebouwde deskundigheid.
- Investeer in het contact van inwoners onderling en erken deze inzet. Als buurt zijn we constructief bezig geweest met groepen met tegenstrijdige belangen (voetbal, bewoners Enkweg, andere locaties, Vorden Belang en vitale kernen). Verschuif geen werk richting deze groepen omdat de vergadertijd te kort is, wat polarisatie in de hand werkt. Ondanks deze verschillende belangen is een gezamenlijk gedragen standpunt uitgebracht waar veel tijd en energie is gestoken. De gemeente heeft deze inzet niet erkend.
- Zorg bij participatie dat belangengroepen niet recht tegenover elkaar komen te staan. Zeker in een dorp is het van groot belang dat verschillende belangengroepen in goede sfeer en harmonie tegenstrijdige belangen kunnen vertegenwoordigen zonder dat er een grimmige sfeer onderling

ontstaat. Hoe zorg je als gemeente dat alle belangen gerespecteerd worden en wat is je rol als gemeente hierin? Investeer in onderling contact en pak als gemeente hierin ook de verantwoordelijkheid.

- Omarm een integraal advies vanuit de participatiegroep van verschillende belangen: een integraal advies vanuit de samenleving is wellicht belangrijker dan een voorgenomen besluit van een gemeente of binnen vastgestelde kaders werken. Wat is uiteindelijk het doel als gemeente? Wees bereid om hier flexibel mee om te gaan ten behoeve van de samenleving, zeker in een dorpsgemeenschap.
- Maak herleidbaar waarom keuzes worden gemaakt, en wat er met de inspraak is gedaan.
- Huur minder externen in, vertrouw minder op globale statistieken en ga meer de echte dialoog aan.

Door een deelnemer aan de verkeerscommissie wordt hieraan als advies toegevoegd om inspanningen en zorgen van burgers serieus te nemen en hier opvolging aan te geven en te zorgen voor werkprocessen die duidelijk, actueel en bekend zijn en daardoor continuïteit te borgen bij wisseling van personeel.

1.5 Opvanglocatie voor jonge vluchtelingen in Hengelo

Opvanglocatie voor jonge vluchtelingen in Hengelo

Doel

Bronckhorst moet volgens de nieuwe Spreidingswet 221 vluchtelingen langdurig opvangen. De gemeente kiest voor de ontwikkeling van drie relatief kleinschalige opvanglocaties verdeeld over de gemeente in plaats van één grote. Het terrein op de Elderinkweg 2 in Hengelo is een van deze locaties. De gemeente besluit dit terrein naast/achter het gemeentehuis (dat in eigendom is van de gemeente) te verhuren aan het COA voor een periode van 10 jaar. Doel is hier maximaal 80 jonge vluchtelingen op te vangen in de leeftijd van 15 t/m 17 jaar.

Status

In juli 2025 zijn de definitieve tekeningen ingediend en de voorbereidingen voor de bouw van de locatie zijn afgerond. De plannen passen niet rechtstreeks in het Omgevingsplan. Daarom is een buitenplanse omgevingsactiviteit (BOPA) nodig.

Opbrengst participatie

Bedoeling was om tijdens de procedure de opmerkingen en adviezen van belanghebbenden mee te nemen in de vorm van een participatieverslag. Dit stuk ontbrak bij de stukken voor de vergunningsaanvraag. Tijdens de interviews is aangegeven dat dit inmiddels gecorrigeerd is.

De participatie heeft geen betrekking op de locatiekeuze, maar wel over de inpassing van de opvanglocatie in hun directe leefomgeving.

Geen participatie over de locatiekeuze

Het college heeft bewust gekozen om in deze fase niet met inwoners te spreken over de locaties waar opvangcentra komen in Bronckhorst. Gekozen is voor eigen terreinen die in principe per direct beschikbaar zijn. Daarnaast zijn geen grotere accommodaties in Bronckhorst beschikbaar. Op 7 maart 2024 besluit het college het terrein naast/achter het gemeentehuis te verhuren aan het COA voor een periode van 10 jaar. De gemeente realiseert daar samen met het COA een (semi)permanente opvanglocatie voor max. 80 jonge vluchtelingen in de leeftijd van 15 t/m 17 jaar.

Participatie in het vervolgtraject

Bij het collegebesluit van 7 maart 2024 is een communicatieplan/-participatieplan 'Realiseren opvanglocatie voor jonge vluchtelingen in Hengelo' bijgevoegd. Dezelfde dag informeert de gemeente omwonenden en aanliggende verenigingen via een brief over het besluit en nodigt hen uit voor een besloten informatieavond een paar dagen later.

In het communicatie- en participatieplan staat dat het belangrijk is dat belanghebbenden weten in hoeverre zij kunnen meedenken over de ontwikkeling van de opvanglocatie. Ook moeten zij weten welke ruimte er is voor inbreng en invloed, en waar die grenzen liggen (er is geen inspraak over de komst van de opvang of de locatiekeuze). Daarnaast moeten zij weten wat ze kunnen doen als ze vragen of zorgen hebben, of als ze hulp willen aanbieden zodra de jongeren er zijn.

Via participatie wil de gemeente helder krijgen hoe zij ervoor kan zorgen dat omwonenden de komende jaren zo plezierig mogelijk samen kunnen wonen in hun buurt. Door te luisteren naar de zorgen die er leven en daar waar mogelijk rekening mee te houden bij de inrichting van de terreinen. Intentie is om de uitkomsten van de participatie expliciet mee te wegen bij het nemen van beslissingen, maar uit de participatie zelf komt geen besluitvorming. Omwonenden worden uitgenodigd om deel te nemen in een klankbordgroep en mee te denken over de inpassing van de opvanglocatie in de omgeving, de verkeersafhandeling en de beheersmaatregelen.

In de participatie wordt een tweetal fasen onderscheiden:

- Het ophalen van zorgen, vragen en ideeën.
- Inhoudelijke input ophalen voor een goed vergunningsproces (ontwerpfase).

Wanneer een eerste schets wordt getoond aan de omwonenden geven gemeente en COA aan de locatie samen met de buurt te willen ontwerpen, dat er voldoende ruimte is om met elkaar de beste plek en situatie te bepalen. De buurt heeft inspraak. Wat volgt is een nieuwe schets waarin de wensen van omwonenden zijn verwerkt. Na wisselingen bij de gemeente (wethouder, burgemeester) en het COA wordt een nieuwe schets getoond, die volgens omwonenden veel lijkt op de allereerste schets van het COA. Zij hebben het idee dat er uiteindelijk niets is gedaan met hun input, dat er niet geluisterd wordt en dat de nieuwe tekening geen raakvlakken heeft met de tekening die de omwonenden samen hebben gemaakt. Zo is weer sprake van één gebouw in plaats van twee gebouwen en zijn deze weer dichter bij de woningen gepositioneerd. De nieuwe wethouder is niet bij het overleg aanwezig. De omwonenden willen niet verder praten zonder afvaardiging van het bestuur erbij. Hieraan wordt door gemeente (wethouder en burgemeester) gevolg gegeven.

Ervaringen gemeente

De gemeente geeft aan dat de verwachtingen rondom participatie van de omwonenden verschilden van wat het college vooraf communiceerde. Hiervan heeft men geleerd dat het belangrijk is om aan het begin voor iedereen duidelijk te maken waarover mensen kunnen meedenken. De locatiekeuze is een feit en staat niet meer ter discussie, maar wordt in het begin in elk bewonersoverleg toch weer als discussiepunt opgeworpen. Een externe communicatiedeskundige heeft positief geoordeeld over de werkwijze van de gemeente ten aanzien van de communicatie over de locatiekeuze. Ook de gemeente werd verrast door de nieuwe schets van het COA, en had hier begrip voor op basis van de argumentatie, maar vond de gang van zaken ook niet goed. Het college heeft hiervoor zijn excuses aangeboden aan de omwonenden.

Inmiddels vindt weer constructief overleg plaats met omwonenden. Hiervoor was het belangrijk om te vragen wat omwonenden nodig hadden om weer constructief te kunnen meedenken en die wensen ook op te volgen (zoals voetpad of leveringsafspraken). Keukentafelgesprekken gaven ruimte voor het verhelderen van individuele belangen. Ook het gesprek met de bestuurders was belangrijk en betere verslaglegging door wisseling van de onafhankelijk notulist.

College en zijn raad in communicatie en de informatievoorziening naar college en raad is gestroomlijnd; er zijn informatiesessies en regelmatig overleg met wethouders.

Participatie loopt tot de oplevering van het pand via de gemeente, daarna neemt COA het over. Een evaluatie van het traject volgt nog. Het participatieverslag wordt later toegevoegd bij de vergunningsaanvraag.

Ervaringen inwoners

Wat ging goed?

Omwonenden geven aan dat er van mei 2024 tot maart 2025 sprake was van een goed overleg. Omwonenden werden gehoord en mochten meedenken en werden de voorstellen in de plannen van het COA verwerkt. Ook de verslagleggingen door de onafhankelijk notulist van de latere bijeenkomsten werd als positief beoordeeld.

Wat ging niet goed?

Door omwonenden wordt aangegeven dat vanaf maart 2025 alles van tafel werd geveegd onder de noemer 'andere leverancier van gebouwen'. Plompverloren terwijl de gemeente had aangegeven en gevraagd om dit niet te doen. Daarnaast had de gemeente niets voorbereid over de rechte en regels van het betreffende terrein; de beroemde zichtlijnen. Men vond het ook onwenselijk dat de gemeente en het COA elkaar de schuld gaven van de ontstane situatie. Daarnaast werd gewezen op procesmatige tekortkomingen, zoals te weinig tijd tussen het versturen van uitnodigingen en de volgende bijeenkomst, gebrekkige notulering en verslaglegging, en het niet nakomen van toezeggingen door ambtenaren en het college. Ook stoorde men zich eraan dat regelmatig werd gezegd dat het locatieonderzoek "een gepasseerd station" was.

Tips voor de toekomst

- Zoek voorafgaand aan de ontwikkeling van een project goed het hoe en wat uit.
- Gebruik de term participeren niet; dat is namelijk niet wat er feitelijk plaatsvindt. Men mag niet meebeslissen. Men wordt geïnformeerd vanwege de noodzakelijkheid vanuit de wet. Hoogheid is er sprake van 'betrokkenheid'.
- Vertel wat men wel en niet kan verwachten; doe aan verwachtingenmanagement.
- Maak het niet te ingewikkeld, qua taalgebruik. Zeker wanneer er 'ouderen' bij betrokken zijn.
- Hou er rekening mee dat buurtbewoners er heel veel tijd in investeren en dat in de vrije tijd moeten doen. Voor COA en gemeente is het werk.
- Degenen die wel veel tijd hebben voor respons zijn vaak de niet werkenden. De vraag is of dat wel de respons van de juiste kwaliteit en inhoud is. Hou daar rekening mee.
- Maak gebruik van meer accuratere communicatiemiddelen en media.
- Zeg wat er is voorgesteld door het college en geef direct aan wat het gehele proces inhoudt. Agendeer en deel mede: politieke avonden, insprekavonden etc. En geef direct duidelijk aan hoe men invloed uit kan oefenen en laat dit niet het proces stagneren. Uiteindelijk beslissen het college en de raad en nooit de inwoner.
- Als er iets misgaat, zorg dan dat de betreffende wethouder aanwezig is om uitleg te geven.

1.6 Leefbaar en Sportief Bronckhorst

Leefbaar en Sportief Bronckhorst

Doel:

In maart 2024 ging het project Leefbaar en Sportief Bronckhorst van start om te komen tot een gebiedsgerichte toekomstbestendige integrale lange termijnvisie voor sport en leefbaarheid in Bronckhorst. Doel was om dit samen met inwoners en lokale partijen te doen.

Status:

De vijf gebiedsplannen zijn in de raadsvergadering van 18 december 2024 door de raad vastgesteld. Na de raadsvergadering zijn 28 initiatieven goedgekeurd. Een aantal initiatieven die 'niet besluitrijp' zijn kunnen uiterlijk op 18 juli 2025 hun 'nieuwe' voorstel indienen.

Opbrengst participatie:

Gedurende het gebiedsproces is duidelijk geworden dat veel betrokkenen nog niet klaar zijn om met elkaar een gebiedsvisie te vormen over hoe hun gebied en Bronckhorst in zijn geheel over 10-15 jaar leefbaar en vitaal te houden. De focus tijdens het gebiedsproces is vooral komen te liggen op kennismaken, in beeld brengen, vertrouwen krijgen en concrete stappen zetten.

De participatie heeft betrekking op een proces om per deelgebied een gebiedsplan op te stellen, waarin staat wat voor dat gebied nodig is om sport en leefbaarheid toekomstbestendig te maken voor de volgende generatie.

Ingezet wordt op een zo breed mogelijke inbreng en draagvlak van inwoners, ondernemers, verenigingsleven, maatschappelijke instellingen en andere betrokkenen binnen de vijf gebieden. De gemeente adviseert, stimuleert en faciliteert zij om tot het succesvol resultaat te komen.

Als eerste is gestart met de werving van 5 kerngroepen. Daarbij is ingezet op het vinden van voldoende mensen met een verschillende achtergrond, betrokkenheid en leefstijl. Hiervoor is actief campagne gevoerd, de gebieden ingegaan om mensen actief te informeren, te vragen actief te worden in de kerngroep en sleutelfiguren te benaderen. De gemeente zet daarvoor een onafhankelijke procesbegeleider in en een kwartiermaker uit de eigen organisatie. Er vinden drie rondes aan inwonersavonden plaats.

De focus tijdens het gebiedsproces is vooral komen te liggen op kennismaken, in beeld brengen, vertrouwen krijgen en concrete stappen zetten. Samen met de andere leden van de kerngroep is daarom per gebied ingezet op het in beeld krijgen van:

- De wensen en behoeften in het leefbaar en sportief houden van het gebied;
- De huidige activiteiten en initiatieven waarbij mensen elkaar ontmoeten, sporten, bewegen, ontdekken en ontwikkelen;
- De juiste inzet en prioritering op de korte en lange termijn;
- De benodigde gezamenlijke investeringen die nodig zijn om het gebied Leefbaar & Sportief te houden.

De uiteindelijke plannen worden aan elkaar, het college van burgemeester en wethouders en aan de raad gepresenteerd. Daarnaast is een aanvraagtraject voor een eenmalige bijdrage vanuit Leefbaarheid en Sport doorlopen. Eenieder kon, op basis van het ingebrachte initiatief of plan, een aanvraag indienen voor een financiële bijdrage vanuit de gemeente.

Ervaringen gemeente

De uitgangspunten van het participatie traject zijn vastgesteld door de raad. Deze uitgangspunten zijn onderwerp geweest van gesprekken met inwoners, waarbij vragen aan bod kwamen zoals wat er op de lange termijn nodig is, welke zaken inwoners zelf kunnen oppakken, wat gezamenlijk moet gebeuren en hoe dit gerealiseerd kan worden. Er is gekozen voor een korte tijdsspanne en een aanpak gericht op snelle besluitvorming binnen een vaste groep. Objectiviteit is geborgd door inzet van een externe projectleider. Lopende processen zijn in dit project meegenomen om praktische haalbaarheid en tijdswinst te realiseren. De samenstelling van de groep was divers, maar betrof vooral maatschappelijke partijen die zowel belangen hebben als realisatievermogen bezitten. Voor betrokkenen die niet direct deelnamen, werd op andere wijze input verzameld. De kwartiermaker is verantwoordelijk voor het borgen van naleving van de gemaakte afspraken.

Tijdens het participatietraject heeft men ervaren dat een stapsgewijze benadering noodzakelijk was en is vooral aandacht besteed aan het verkrijgen van breed draagvlak binnen de samenleving. De interne organisatie is actief betrokken bij het traject. Het was belangrijk om afstemming te zoeken met het college en de raad met het oog op consistente besluitvorming. Dat betekent accordering van plannen als die voldoen aan de vooraf vastgestelde kaders, ook al liggen bestuurlijke prioriteiten op een ander vlak.

Ervaringen inwoners

Ook dit participatietraject was beperkt vertegenwoordigd tijdens de bijeenkomsten met inwoners.

Wat ging goed?

De gemeente heeft vanuit dit traject de mogelijkheid voorstellen in te dienen en hiervoor zijn mooie subsidiebedragen ter beschikking gesteld.

Wat kan beter?

In de tot uitvoering van plannen is veel misgegaan. Het is een lange weg om een vergunning aan te vragen. Voortdurend werden nieuwe obstakels opgeworpen. Men ervaart geen medewerking/hulp vanuit de afdeling vergunningen maar een kille, juridische benadering. Dat wordt als frustrerend en teleurstellend ervaren. Van de gemeente wordt meer dienstbaarheid verwacht naar een vereniging die uit vrijwilligers bestaat. De moeizame vergunningverlening werd door een aantal Dorpsbelangenorganisaties niet herkend. De aanvragen voor speeltuintjes, motorcrossbanen en groenvoorzieningen werden snel toegekend en gerealiseerd.

Tips voor de toekomst

- Ga met bewoners/bestuursleden van verenigingen samen om de tafel en biedt hulp aan om samen een project waarvoor de gemeente zelf subsidie heeft verleend, tot een goed einde te brengen.
- Afdeling sport en afdeling vergunningen kunnen samen helpen om het sport/gezondheidsproject vlot van de grond te krijgen. Help de vrijwilligers van een vereniging met informatie en duidelijkheid over het te lopen traject en alles wat erbij komt kijken.

1.7 Duurzame energie en windmolens

Duurzame energie en windmolens

Doel

De gemeente Bronckhorst heeft zich in het coalitieprogramma 2018-2022 voorgenomen om reeds in 2030 energieneutraal te zijn. Hiertoe wordt de Routekaart Energieneutraal Bronckhorst ontwikkeld. Hieruit blijkt dat energieneutraal zijn en het behalen van de taakstelling aan de Regionale Energie Strategie (RES) van de Achterhoek alleen mogelijk is met behulp van de installatie van windmolens hoger dan 25 meter.

Status

De raad heeft besloten om het gebied Eldrik aan te wijzen als een mogelijk toekomstig locatiegebied voor windenergie. Alle andere gebieden in Bronckhorst zijn uitgesloten. Voor deze uitgesloten gebieden blijven de voorwaarden uit het bestemmingsplan Landelijk Gebied gelden, waaronder de maximale hoogte van 25 meter. Op 1 november 2025 geldt een deadline voor partijen die windontwikkelings initiatieven willen ontplooiën. Daarna gaat het omgevingsproces en de participatie van start.

Opbrengst participatie

Uit de vragenlijst die onder alle inwoners van Bronckhorst is uitgezet blijkt dat het merendeel van de inwoners positief staat tegenover de energietransitie maar (zeer) negatief (64%) tegenover het opwekken van energie met behulp van windmolens.

Het participatietraject rond de windenergie initiatieven in Eldrik is nog niet gestart.

Participatie heeft betrekking op drie fases:

- Bronckhorst energieneutraal in 2030;
- Kaders voor windenergie;
- In het enige zoekgebied voor windenergie: Eldrik

Participatie Bronckhorst energieneutraal in 2030

Van inwoners en ondernemers is input voor de routekaart gekregen door vijf energierally's, door het inwonerspanel 'Bronckhorst Spreekt' te bevragen over duurzaamheid en bewonersbijeenkomsten in diverse kernen. De participatie in deze fase is gericht op co-creatie (meewerken). Er is een participatiehandreiking 'Samen aan de slag met de energie-opgave 2019' opgesteld. In de participatiehandreiking stelt de gemeente zich als doel om de inwoners te betrekken op de bovenste trede van de participatietrap: Samendoen door co-creatie. Hiermee wordt bedoeld dat de initiatiefnemer een proces doorloopt om voor het specifieke project en in samenspraak met de lokale omgeving te komen tot een wenselijke en haalbare vormgeving van participatie. In de handreiking zijn de rollen van raad, college en burger omschreven bij een burgerinitiatief: De burger heeft kennis, ideeën, wensen en belangen, de raad beslist en het college realiseert. Verder zijn in de participatiehandreiking kansen en aandachtspunten voor raad en college benoemd.

Als de routekaart ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd, besluit deze in eerste instantie om de routekaart niet vast te stellen. De raad constateert dat er nog veel maatschappelijke onrust bestaat over de energietransitie en draagt het college op om de routekaart als uitgangspunt te gebruiken voor verdere inspraak, deze daarna opnieuw aan de raad aan te bieden en tot dat moment geen aanvragen voor windmolens, hoger dan 25 meter, in behandeling te nemen. Later besluit de raad de Routekaart Bronckhorst Energieneutraal 2030 vast te stellen met uitzondering van de kaders voor windenergie.

Participatie kaders voor windenergie

In deze fase wordt participatie gezien als meedenken. Startpunt is het moment dat de raad instemt met een procesvoorstel om te komen tot een kader voor windenergie. Een van de activiteiten hieruit is het uitzetten van een vragenlijst onder alle inwoners van Bronckhorst. Hieruit blijkt dat het merendeel van de inwoners positief staat tegenover de energietransitie maar (zeer) negatief (64%) tegenover het opwekken van energie met behulp van windmolens. Ruim twee derde vindt het belangrijk om mee te kunnen denken en advies te kunnen geven over mogelijke windinitiatieven in de gemeente. Vooral over de locatie(s), de inpassing in het landschap, het aantal windmolens en de hoogte ervan. Uit het onderzoek blijkt tevens dat inwoners niet hadden begrepen dat over de komst van windmolens al een besluit was genomen.

De raad besluit vervolgens om het gebied Eldrik aan te wijzen als een mogelijk toekomstig locatiegebied voor windenergie. Alle andere gebieden in Bronckhorst worden uitgesloten. Voor deze gebieden blijven de regels uit het bestemmingsplan Landelijk Gebied gelden, waaronder de maximale hoogte van 25 meter.

Participatie in het enige zoekgebied voor windenergie: Eldrik

In het plan van aanpak windenergie in Eldrik is opgenomen dat direct omwonenden en belanghebbenden van het zoekgebied actief op de hoogte worden gesteld van het vastgestelde plan van aanpak en worden uitgenodigd om deel te nemen aan inloopbijeenkomsten. Participatie heeft de vorm van meedenken.

Ervaringen gemeente

In 2020 werd vastgesteld dat zonne-energie alleen onvoldoende betrouwbaar was en windenergie noodzakelijk bleef. Voor de Achterhoek zijn circa twintig potentiële gebieden aangewezen, waarvan vier gebieden binnen de gemeente Bronckhorst lagen. In 2021 koos de raad voor het gebied Keppel/Eldrik, vanwege de beperkte impact op woningen en voldoende beschikbare ruimte.

Volgens de gemeente geeft de enquête onder inwoners een vertekend beeld, doordat vooral direct betrokkenen hieraan hebben deelgenomen. Men geeft aan dat het beter was geweest om bij de start realistische verwachtingen te scheppen over uitkomsten en invloed van enquêtes.

Ook was het beter geweest om eerder specifieke expertise in te zetten en meer aandacht aan de ontwikkelfase te besteden in plaats van uitsluitend de vraag te stellen waar windmolens zouden komen. Zo is men er bij de start vanuit gegaan dat vergunningverlening een bevoegdheid is van de gemeente, terwijl deze bevoegdheid bij de provincie ligt.

Tevens was het beter geweest om aanvullend beleid, inclusief mogelijkheden tot participatie, door de raad te laten vaststellen.

Op dit moment wordt nagedacht over oprichting van de Bronckhorster Energie Coöperatie om lokaal eigendom en risicodragend vermogen te realiseren. Er wordt uitgegaan van een eigendomsverdeling 50% lokaal en 50% commerciële partij. Op 1 november 2025 geldt een deadline voor partijen die windontwikkelingsinitiatieven willen ontplooiën. Daarna gaat het omgevingsproces en de participatie van start. Hierbij wordt gedacht aan het oprichten van een omgevingsadviesraad waarin alle belanghebbenden – zoals omwonenden, grondeigenaren, de energiecoöperatie, tegenstanders, milieuorganisaties en de gemeente – vertegenwoordigd zijn. De voorzitter en secretaris zijn onafhankelijk. Omwonenden zijn georganiseerd in een apart bewonersplatform en worden begeleid door een professional, gefinancierd door de gemeente. Deze professional en vier bewoners nemen ook deel aan de OAR.

De gebiedskeuze ligt vast, maar de oplossing en inrichting zijn nog open voor participatie. Initiatieven moeten nog ontstaan, maar het college heeft goed contact met belanghebbenden en de raad is actief betrokken. De context, zoals netcongestie en betaalbaarheid, wordt steeds meegenomen in

besluitvorming. De raad is meerdere malen in het gebied geweest en heeft gesproken met belanghebbenden.

Ervaringen inwoners

De gesproken inwoners zijn zeer ontevreden over de gang van zaken in deze casus. Het ging in alle gevallen specifiek over de inspraakprocedure bij de raad.

Wat ging goed?

Inwoners geven aan dat er weinig goed is gegaan. Genoemd worden een gesprek met een betrokken ambtenaar en dat het mogelijk was om bij besprekingen van de raad aanwezig te zijn en er een mogelijkheid was om in te spreken

Wat ging niet goed?

De inwoners zijn zeer ontevreden over het doorlopen participatietraject tot nu toe en de inspraakprocedure. De inwoners erbij betrekken wordt ervaren als alleen een lastige noodzakelijkheid die de gemeente zoveel mogelijk probeert te voorkomen. Gezondheidsaspecten lijken ondergeschikt te zijn aan klimaatdoelen en financiën. Volgens inwoners wordt de indruk gewekt dat met de mogelijkheid tot inspreken de bewoners gehoord worden, terwijl men alleen maar wordt aangehoord en er niet geluisterd wordt, met uitzondering van een partij. De rest van de raad zat er verveeld bij en toonde totaal geen interesse of empathie met bezorgde inwoners. Wethouders waren met andere dingen, zoals facebook en apps bezig. Door deze desinteresse van gekozen bestuurders verliezen inwoners het vertrouwen in de politiek. Er werd vrijwel niet ingegaan op de zorgen, bezwaren en argumenten van de insprekers.

Men vindt de tijd te kort, mag de beamer of scherm niet gebruiken en hoewel de bijdrage vooraf aan de raadsleden was gemaaild had niemand de moeite genomen om deze vooraf in te kijken. Ook vond geen persoonlijke terugkoppeling plaats. Ook voelt men zich niet gehoord. Er is veel en meerdere keren ingesproken waarbij er gefundeerde argumenten zijn aangedragen.

Men vindt de politiek star en houdt vast aan de ingeslagen weg zelfs met een verbreking van verkiezingsbeloften, een collegecrisis met achterkamertjespolitiek. Men had de indruk dat de gemeente wist dat er veel bezwaren zouden komen vanuit de dorpen en dat daarom geprobeerd is om zoveel mogelijk buiten het publiek om te doen. Het voelde voor de inwoners als stiekem.

Tips voor de toekomst

- Geef inwoners niet alleen maar de indruk van participatie maar luister naar hun steekhoudende argumenten en neem die mee in de besluitvorming. Ga de dialoog met hen aan. Participatie moet geen verplicht nummer zijn dat op een minimale wijze wordt afgevinkt, maar echt serieus worden genomen. Laat zien dat je er als gemeente bent voor de inwoners, door hen serieus te nemen en voor hen te zorgen. Je bent immers door hen gekozen. En neem de tijd. Een paar minuten inspreektijd als het om serieuze onderwerpen gaat, is te kort. Maak desnoods een afspraak om met die mensen langer verder te praten.
- Zorg voor open, eerlijke, tijdige en transparante informatieverstrekking. Indien het niet mogelijk is om aan steekhoudende argumenten te voldoen, wees daar dan duidelijk over en geef aan waarom ze niet mogelijk blijken te zijn en draai er niet omheen.
- Participatie wordt in het geval van windturbines vooral gezien als financiële participatie en dat is niet hoe de participatie bedoeld is.
- Het is aan het college en raad om datgene te doen wat ze in hun verkiezingsprogramma hebben opgenomen en in het coalitieakkoord zijn overeengekomen. De gemeentelijke ambtenaren moeten de politieke besluiten uitvoeren en treffen geen blaam. Zet politieke partijen niet buitenspel als die wel vasthouden aan wat ze beloofd hebben in hun verkiezingsprogramma en wel willen zoeken naar oplossingen die recht doen aan de argumenten van inwoners. Doe wat je

belooft. Stop met partijpolitiek en ga je als volksvertegenwoordiger op stellen. Stop met vergaderen om te vergaderen.

- Meld geen belangrijke mededelingen of enquêtes in de vakantietijd. Zo voorkom je een stiekem imago.
- Enquêteer wat er leeft onder de bevolking, Vertaal deze onderwerpen naar een bindend referendum waarbij de uitslag het beleid bepaald.
- Breng gemeentelijke belastingen omlaag. Dat betekent dat de gemeente minder geld te besteden heeft en dus efficiënter moet gaan werken.

Rapportage
Participatie

Rekenkamer
gemeente
Bronckhorst

DEFINITIEF

Datum: 20-10-2025

Projectnummer: 21933

Auteurs:

Hannemarie Hardeman, Senior Onderzoeker/ Projectmanager

Danique Rietman, Onderzoeker

Moventem BV

T 0575 84 3738

E info@moventem.nl

W www.moventem.nl

Moventem werkt conform de Gedragscode voor Onderzoek & Statistiek van het Nederlandse Data & Insights Network (D&IN) en mag het Fair Data Keurmerk voeren, waarmee wordt aangetoond dat op verantwoorde wijze met data en persoonsgegevens wordt omgaan. Tevens is Moventem aangesloten bij de Europese Vereniging voor Marktonderzoek (ESOMAR) en wordt voldaan aan de Internationale Code voor Markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Dit rapport is met grote zorg samengesteld. Desondanks kan het voorkomen dat informatie fout en/of onvolledig is. Moventem is niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade die zou kunnen ontstaan door het gebruik van de aangeboden informatie.

DATA &
INSIGHTS
NETWORK

Inhoudsopgave

Gemeente
Bronckhorst

Management Samenvatting	Pagina 4
1 Inleiding	Pagina 7
1.1 Onderzoeksopzet	Pagina 8
2 Resultaten	Pagina 9
Burgerparticipatie algemeen	Pagina 10
Burgerparticipatie in de gemeente	Pagina 12
Inwonerinitiatieven	Pagina 37
Inwonerspanel	Pagina 49
3 Bijlagen	Pagina 51
Bijlage I Achtergrondvariabelen	Pagina 52
Bijlage II Onderzoeksverantwoording	Pagina 53

Management Samenvatting

Burgerparticipatie in algemene zin

Positieve ervaringen

Respondenten vinden het belangrijk dat zij actief kunnen meepraten over wat er in hun buurt of gemeente gebeurt. Ook het kunnen maken van bezwaar tegen plannen of besluiten wordt hoog gewaardeerd. Participatie wordt vooral gezien als een kans om mee te denken en invloed uit te oefenen.

Negatieve ervaringen

Hoewel de waardering voor het principe van burgerparticipatie groot is, ervaren respondenten dat het vaak beperkt blijft tot informatievoorziening of het ophalen van meningen zonder zichtbare invloed. Er ontstaat regelmatig een kloof tussen de verwachting van betekenisvolle invloed en de ervaring dat inspraak weinig verandert aan besluiten.

Waar is behoefte aan

Respondenten vragen om duidelijkheid over de manier waarop zij invloed kunnen hebben en om processen waarin hun bijdrage daadwerkelijk meetelt.

Kansen voor verbetering

Door burgerparticipatie niet alleen in te richten als inspraak, maar als daadwerkelijk gezamenlijke besluitvorming, kan de gemeente het belang dat respondenten hechten aan participatie beter waarmaken.

Burgerparticipatie in de gemeente

Positieve ervaringen

De gemeente biedt respondenten verschillende mogelijkheden om mee te doen, zoals enquêtes, bijeenkomsten en inspraakavonden. Dit wordt gezien als positief. Verder verschilt het per traject hoe positief men is over de

gemeente. Bij projecten als Leefbaar en sportief Bronckhorst, de Hummelose Charettes en Uitbreidingslocatie Zelhem Het Loo werd de gemeente bijvoorbeeld als meer benaderbaar ervaren dan andere trajecten.

Negatieve ervaringen

Het meedenken met de gemeente krijgt gemiddeld een lichte onvoldoende. Veel respondenten ervaren dat hun input geen invloed heeft, omdat plannen al grotendeels vaststaan. Vooral bij onderwerpen als de energietransitie en windmolens voelen respondenten zich niet serieus genomen. In kernen als Hoog-Keppel en Laag-Keppel en Hummelo leeft dit gevoel sterker, terwijl Zelhem juist positiever is. Daarnaast ontbreekt vaak terugkoppeling, waardoor inspraak als "afvinklijstje" wordt ervaren.

Waar is behoefte aan

Respondenten hebben behoefte aan:

- vroegtijdige betrokkenheid, vóórdat besluiten vaststaan;
- transparantie over wat met hun input gebeurt;
- een serieuze houding van de gemeente, waarin luisteren meer is dan aanhoren;
- duidelijke informatie over hoe en wanneer zij kunnen meedoen.

Kansen voor verbetering

De gemeente kan participatie versterken door respondenten al in de verkenningsfase te betrekken en zichtbaar te maken welke ideeën zijn meegenomen en waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt. Succesvolle trajecten (zoals leefbaarheid) kunnen dienen als voorbeeld voor een bredere aanpak.

Management Samenvatting

Gemeente
Bronckhorst

Inwonerinitiatieven

Positieve ervaringen

Veel respondenten weten dat zij een initiatief kunnen indienen. In sommige kernen, zoals Steenderen, ervaren respondenten dat de gemeente initiatieven actief stimuleert.

Negatieve ervaringen

Een kwart van de respondenten die wist dat ze zelf een initiatief konden indienen, heeft ooit een initiatief ingediend. Het proces van indienen en uitvoeren wordt gemiddeld met een onvoldoende beoordeeld. Respondenten ervaren dat de gemeente vaak haar eigen koers vaart, dat er onvoldoende ruimte is voor eigen ideeën en dat terugkoppeling ontbreekt. Dit maakt dat respondenten weinig vertrouwen hebben dat hun initiatief serieus wordt genomen.

Waar is behoefte aan

Voor succesvolle initiatieven is nodig:

- betrokkenheid van de gemeente;
- inhoudelijke ondersteuning;
- praktische hulp en kennisdeling;
- voldoende ruimte en vertrouwen om hun ideeën daadwerkelijk uit te voeren.

Kansen voor verbetering

De gemeente kan initiatieven versterken door actiever aan te moedigen, vooral in kernen waar dit nu minder gebeurt. Ook kan het Right to Challenge beter worden uitgelegd en toegepast. Hoewel dit instrument nog relatief onbekend is, zien respondenten er veel potentie in als manier om echt invloed te krijgen.

Inwonerspanel

Positieve ervaringen

Het respondentenpanel biedt respondenten een laagdrempelige manier om hun mening te geven. Leden die deelnemen beoordelen het panel gemiddeld met een voldoende.

Negatieve ervaringen

Een groot deel van de respondenten (die nog geen lid is) is niet bekend met het panel, waardoor de betrokkenheid beperkt blijft.

Onderzoeksopzet

Doel onderzoek

De vragen gaan over inwonerbetrokkenheid. Dit wordt ook wel burgerparticipatie genoemd. De resultaten van de enquête gebruikt de Rekenkamer Bronckhorst in haar onderzoek over wat goed gaat en wat beter kan. Aan de hand van de resultaten van het onderzoek adviseert de rekenkamer de gemeente over hoe zij participatie verder kan verbeteren.

Burgerparticipatie kent vele verschillende definities. Het gaat erom dat gemeente en inwoners met elkaar praten. Inwoners krijgen de kans om te vertellen wat zij belangrijk vinden. Zo kunnen zij invloed uitoefenen op het beleid van de gemeente.

Benaderen doelgroep

In opdracht van gemeente Bronckhorst heeft Moventem een onderzoek over participatie in de gemeente uitgevoerd onder de 2.175 leden van Bronckhorst Spreekt. De panelleden hebben de mogelijkheid gehad om de vragenlijst in te vullen tussen 30 juli en 1 september 2025. Er is 1 keer een reminder verstuurd, aan iedereen waarvan nog geen ingevulde vragenlijst was ontvangen. Daarnaast is er een open link gecommuniceerd via de sociale media kanalen van de gemeente.

Deelnemers

In totaal hebben 828 panelleden de vragenlijst volledig ingevuld. Een respons-rate van 38%. Via de open link deden 220 respondenten mee.

Resultaten weergave

De resultaten van dit onderzoek worden in dit document beschreven met diagrammen en tabellen.

Door routes in de vragenlijst en vragen waarbij meerdere antwoorden mogelijk zijn, kan het voorkomen dat het aantal respondenten en/of het aantal antwoorden niet overal gelijk is in deze rapportage. Om deze

redenen wordt ter volledigheid bij de resultaten aangegeven hoeveel respondenten ('n') de betreffende vraag hebben beantwoord. Door afrondingsverschillen telt niet alles op tot 100%. Bij sommige vragen konden respondenten meerdere antwoorden geven. Het totale percentage komt dan hoger dan 100% te liggen.

Waar mogelijk en relevant worden significante verschillen weergegeven:

↑ = Deze antwoordcategorie wordt door deze groep significant vaker genoemd dan door de andere groepen

↓ = Deze antwoordcategorie wordt door deze groep significant minder vaak genoemd dan door de andere groepen

In bijlage 1 van deze rapportage staan de achtergrondgegevens van de respondenten weergegeven.

In bijlage 2 van deze rapportage wordt nader ingegaan op de betrouwbaarheid, nauwkeurigheid en representativiteit van de resultaten.

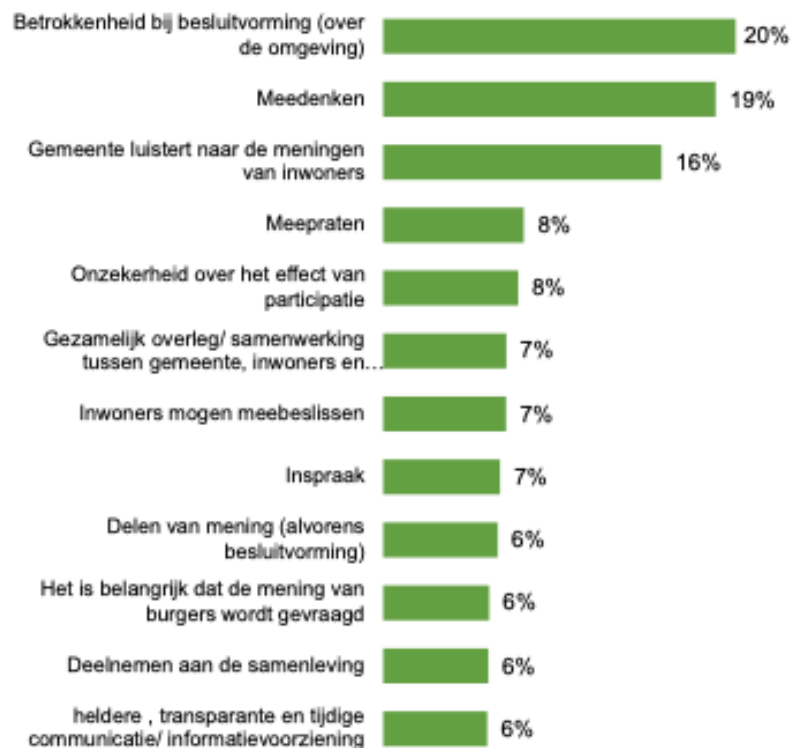

Burgerparticipatie betekent voor respondenten vooral betrokkenheid bij besluitvorming, meedenken en gehoord worden en gaat minder over informatievoorziening

Gemeente
Bronckhorst

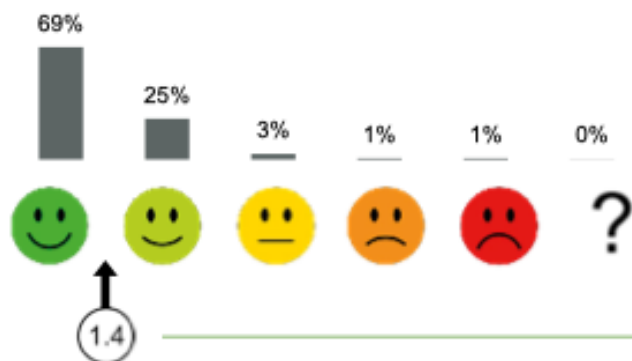
Wat betekent burgerparticipatie voor u? – Meest voorkomende categorieën

Inwoners actief mee laten praten en bezwaar laten maken tegen plannen of besluiten is (heel) belangrijk

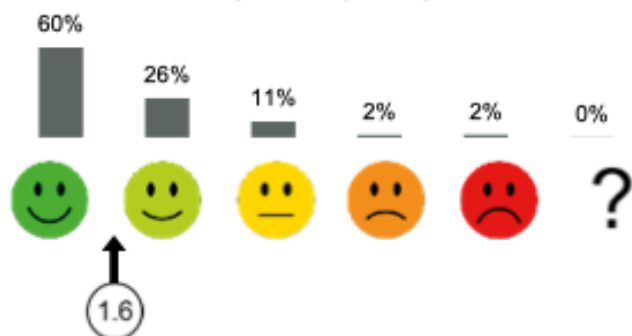
Hoe belangrijk vindt u de zaken die hieronder staan?

Inwoners actief mee laten praten over wat er in hun buurt of gemeente gebeurt (n=1048)

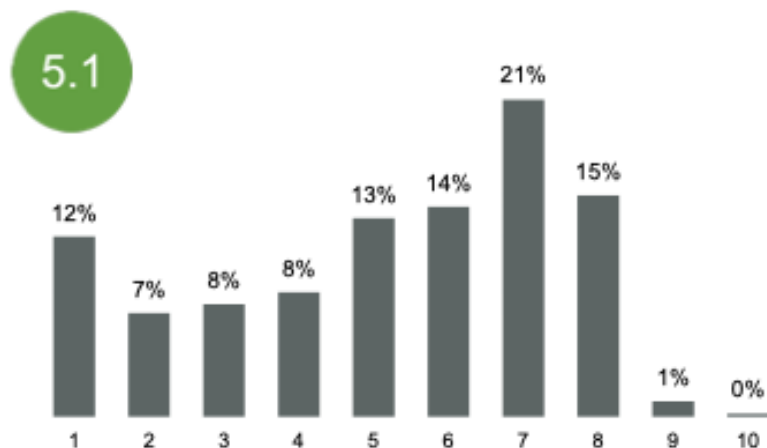
Gemiddelde score, waarbij 1 = heel belangrijk en 5 = heel onbelangrijk

Inwoners kunnen bezwaar maken tegen plannen of besluiten van de gemeente (n=1048)

Het meedenken met de gemeente in het algemeen krijgt gemiddeld een lichte onvoldoende

Hoe vond u in het algemeen het meedenken met de gemeente? (n=675)

Wat ging er goed? Met andere woorden, waar bent u tevreden over?

Respondenten ervaren dat er vaak gelegenheid is om mee te praten, via enquêtes, avonden en inspraakmomenten. Dat werd gewaardeerd en soms leidde het tot oplossingen of duidelijke terugkoppeling. Tegelijkertijd is er het gevoel dat aanhoren niet hetzelfde is als luisteren: plannen stonden vaak al vast en inbreng had weinig invloed. Er zijn kansen tot participatie, maar de daadwerkelijke invloed op besluiten blijft beperkt, wat leidt tot zowel waardering als frustratie.

Wat ging er minder goed? Met andere woorden, waar bent u ontevreden over?

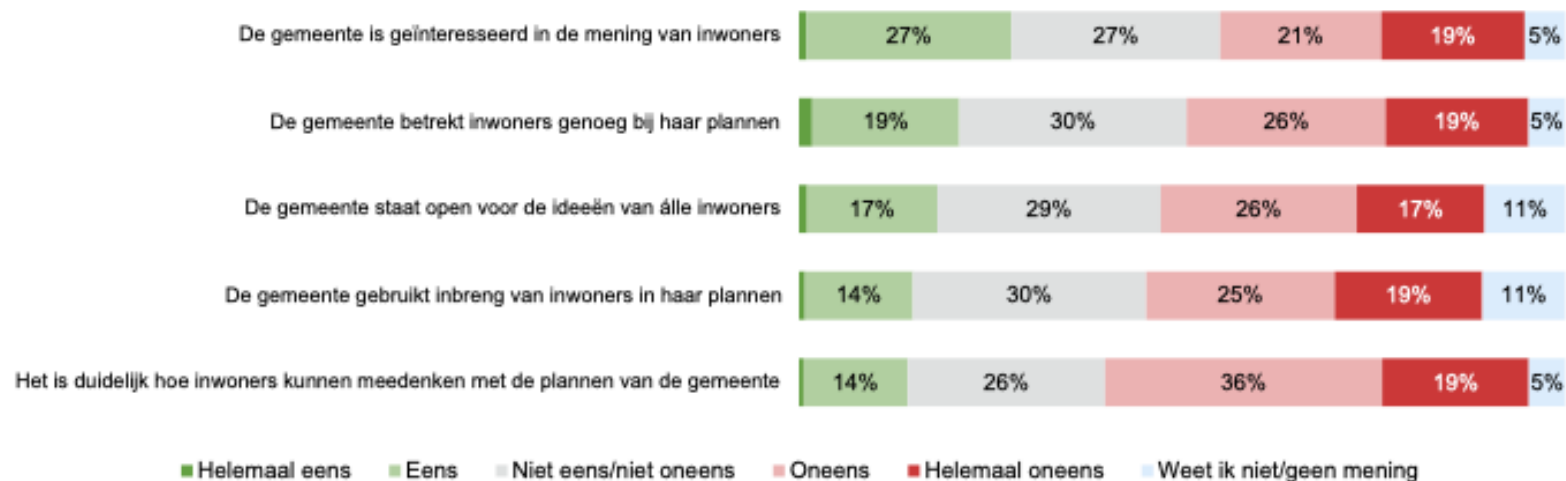
Veel respondenten ervaren dat participatie vooral voor de vorm is: er wordt wel gevraagd om mee te denken via enquêtes, inspraakavonden of gesprekken, maar de plannen liggen vaak al vast. Argumenten en zorgen worden niet voldoende serieus genomen, terugkoppeling ontbreekt soms en besluiten worden hoe dan ook doorgezet. Dit wekt de indruk dat inspraak vooral een "afvinklijstje" is en geen daadwerkelijke invloed heeft.

Respondenten zijn meer negatief dan positief over burgerparticipatie in de gemeente

Gemeente
Bronckhorst

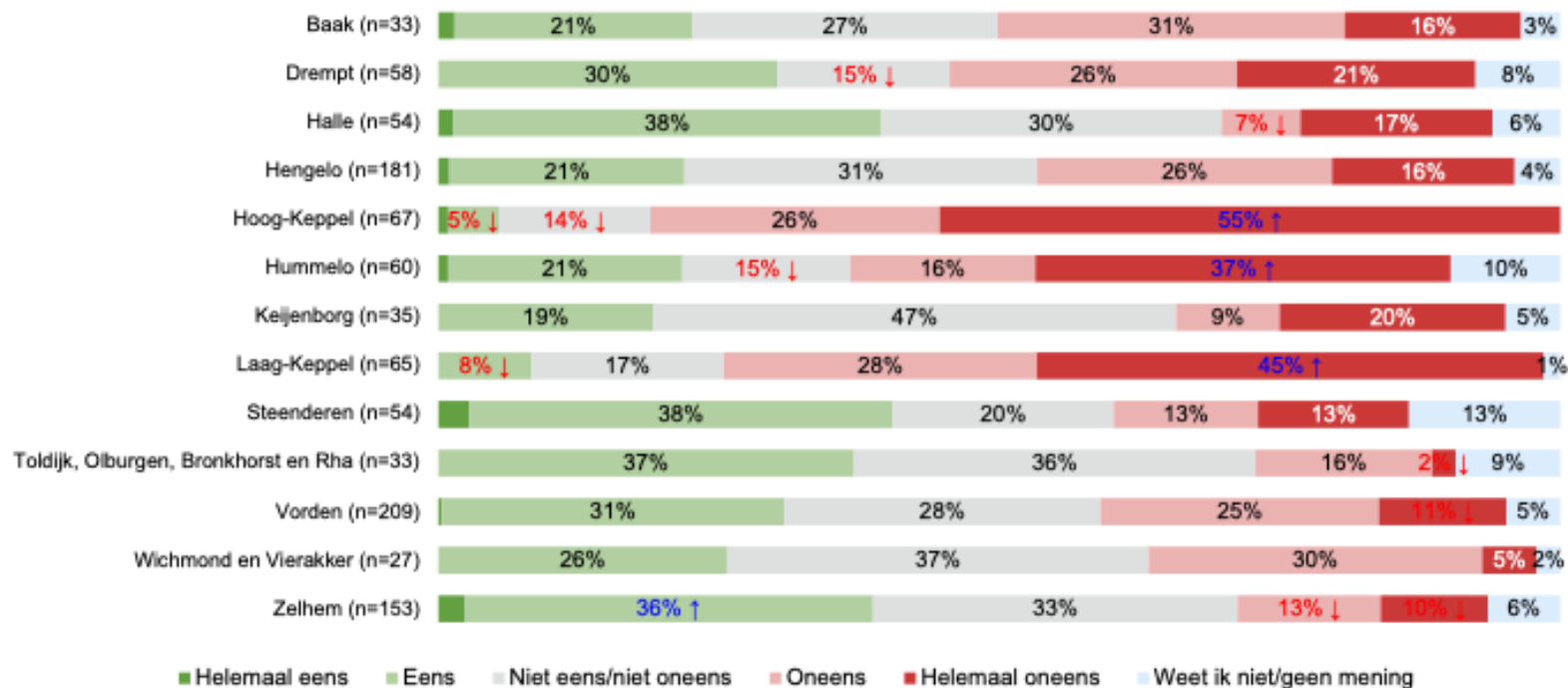
Wat vindt u van de stellingen hieronder? (n=1048)

In Zelhem zijn inwoners het vaker eens dat de gemeente geïnteresseerd is in hun mening

De gemeente is geïnteresseerd in de mening van inwoners

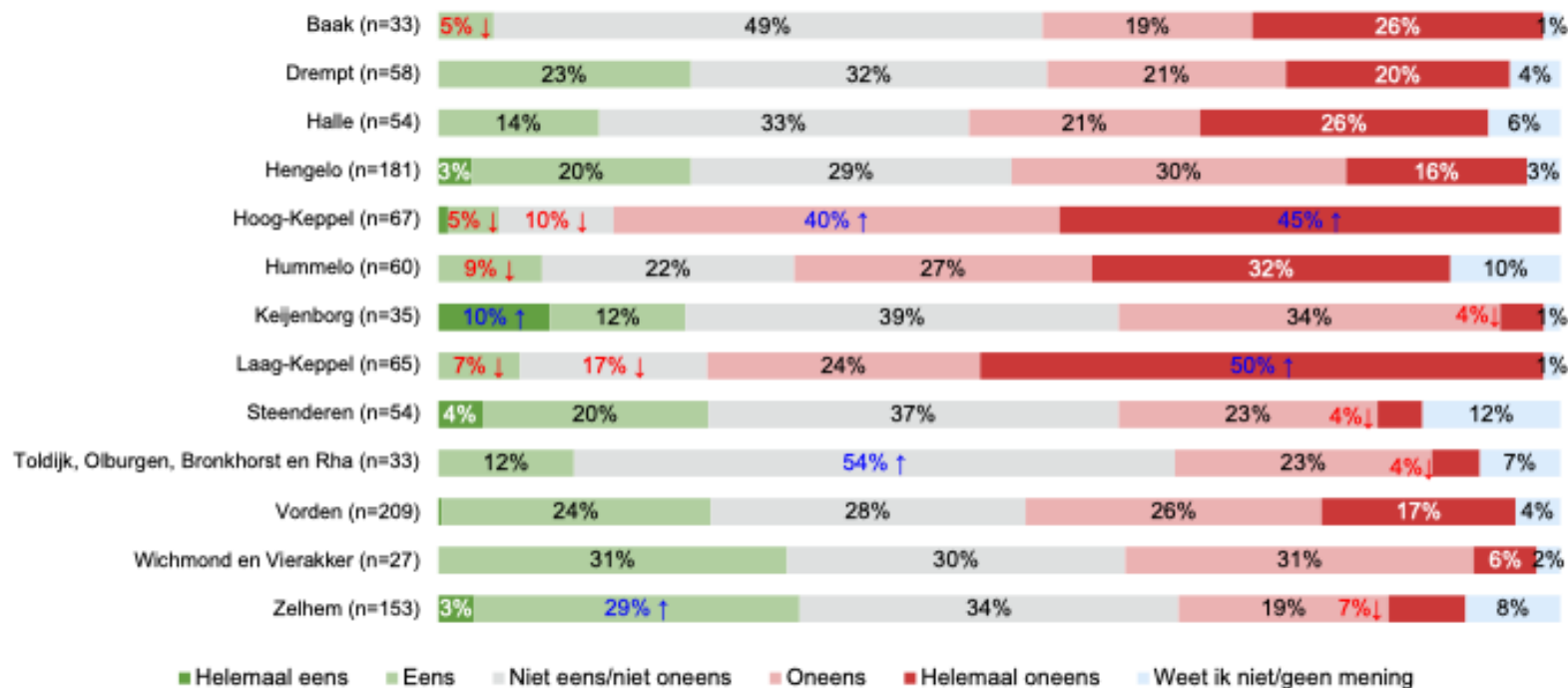

In Hoog-Keppel en Laag-Keppel zijn inwoners het vaker oneens dat de gemeente inwoners genoeg betreft bij plannen

Gemeente
Bronckhorst

De gemeente betreft inwoners genoeg bij haar plannen

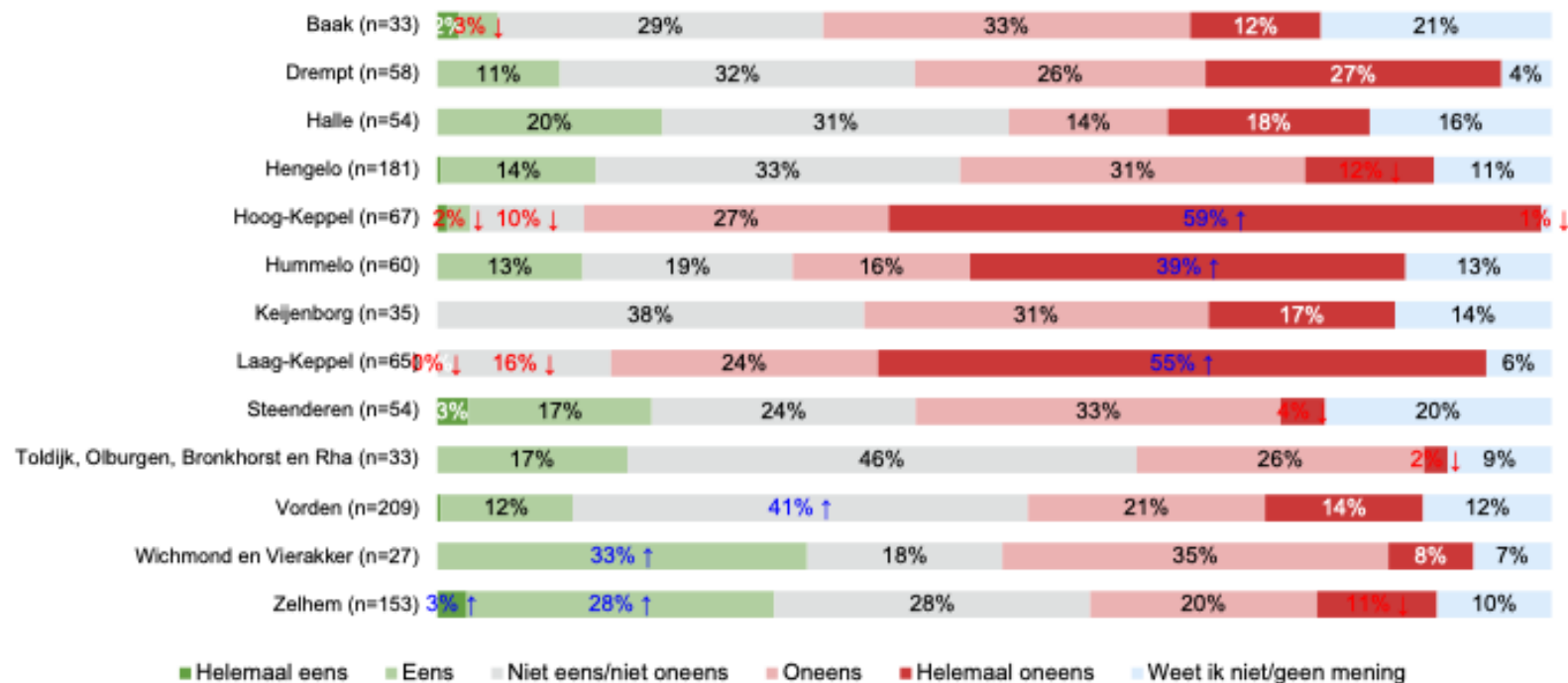

In Hoog-Keppel, Hummelo en Laag-Keppel zijn inwoners het vaker oneens dat de gemeente hun inbreng gebruikt in plannen

Gemeente
Bronckhorst

De gemeente gebruikt inbreng van inwoners in haar plannen

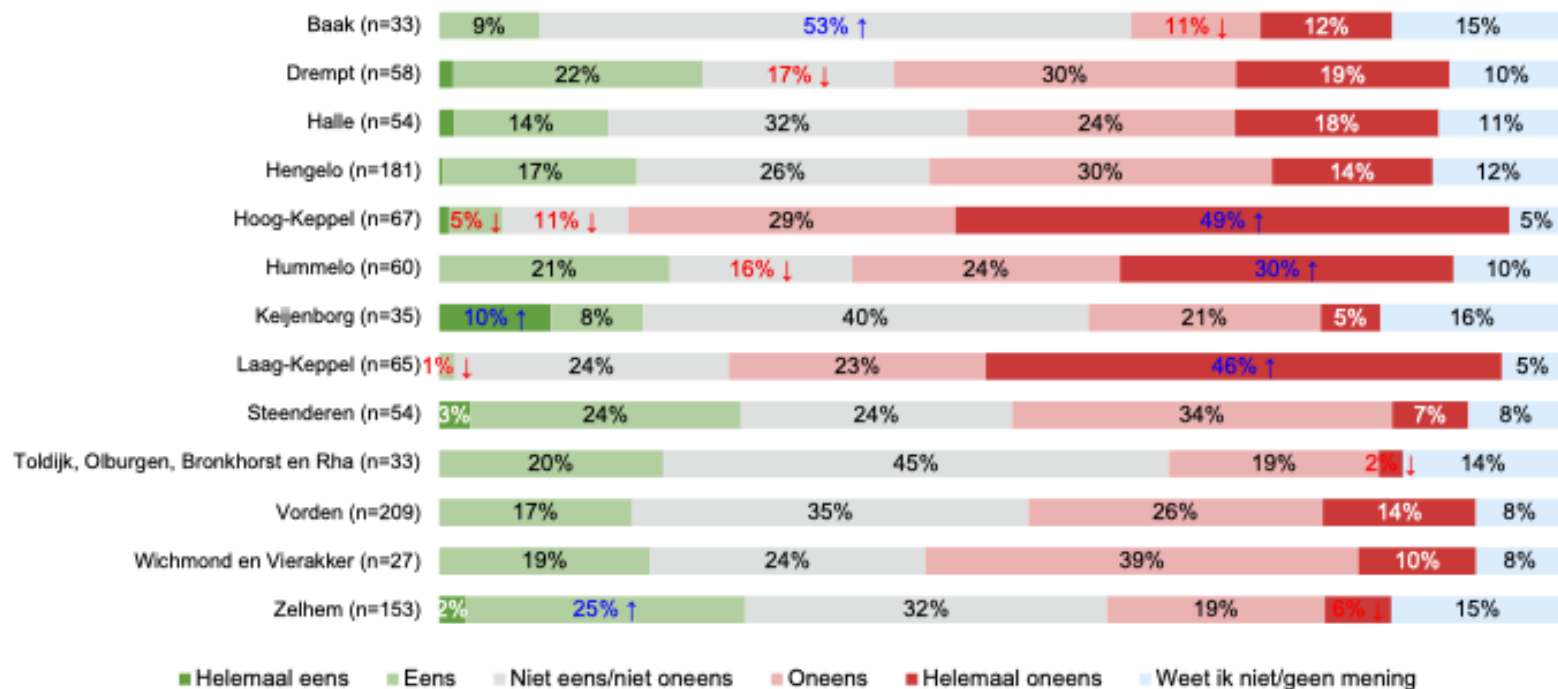

In Hoog-Keppel, Hummelo en Laag-Keppel zijn inwoners het vaker oneens dat de gemeente open staat voor hun ideeën

Gemeente
Bronckhorst

De gemeente staat open voor de ideeën van alle inwoners

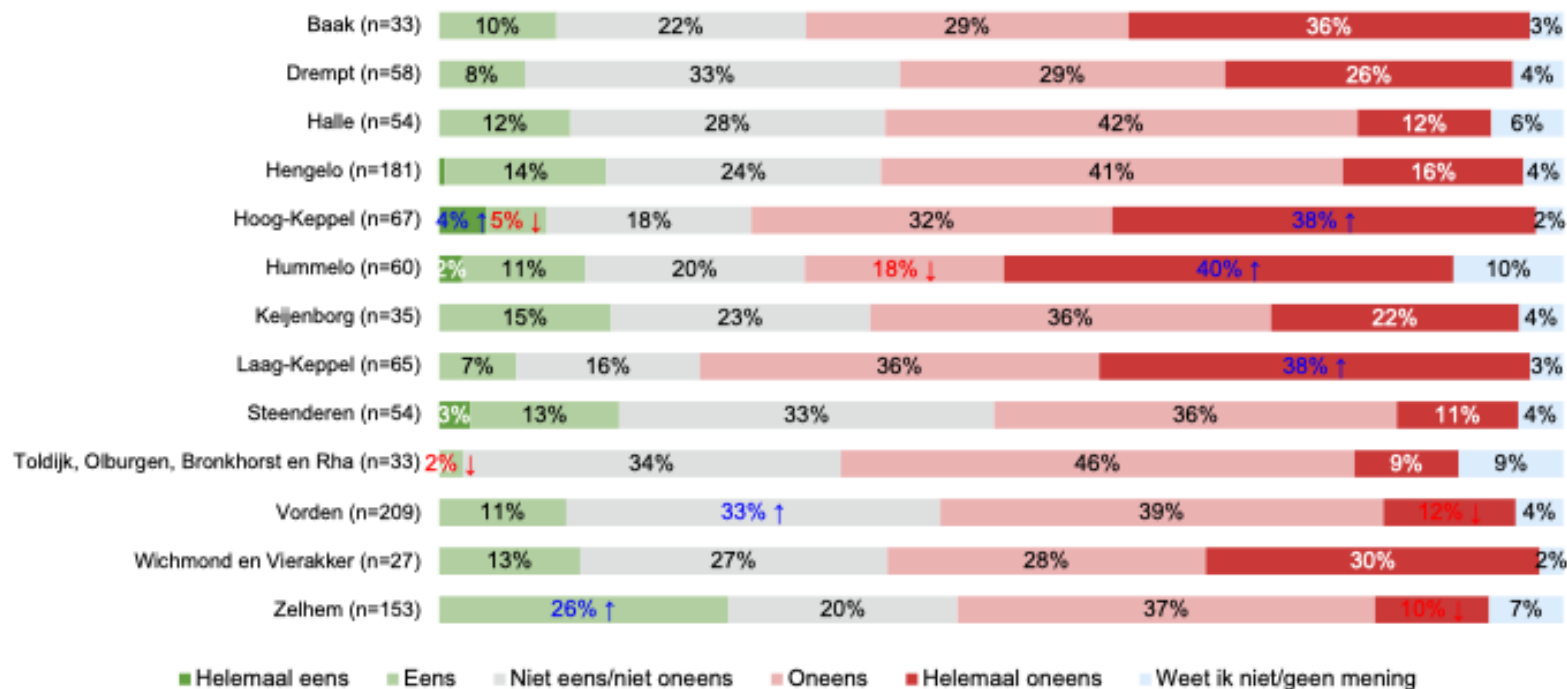

Over het algemeen is het in de kernen niet (heel) duidelijk hoe inwoners kunnen meedenken met plannen van de gemeente

Gemeente
Bronckhorst

Het is duidelijk hoe inwoners kunnen meedenken met de plannen van de gemeente

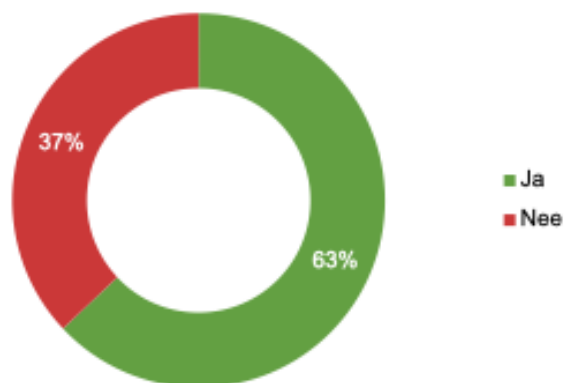

Respondenten uit Hoog-Keppel en Laag-Keppel hebben significant vaker meegedacht met de gemeente en uit Zelhem minder vaak

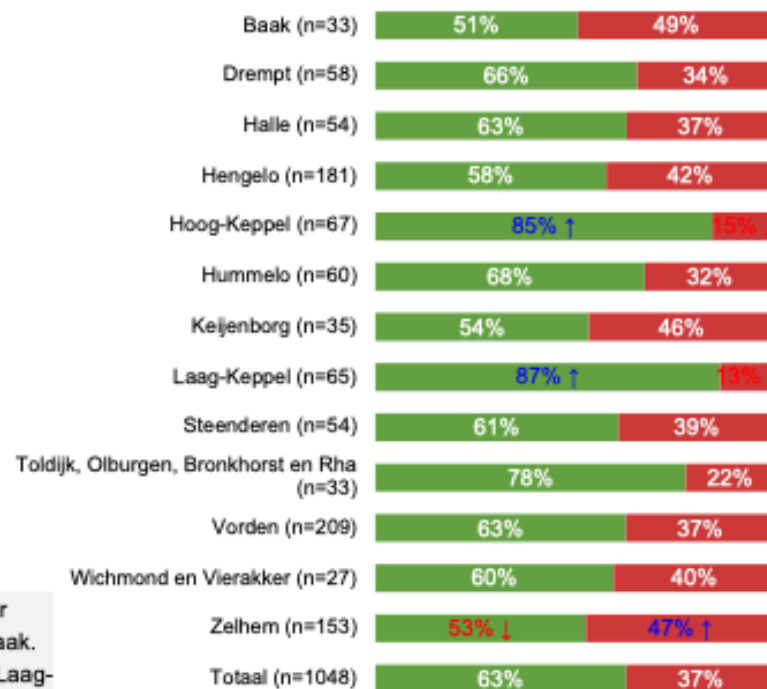

Met burgerparticipatie bedoelen we dat gemeente en inwoners met elkaar praten. Inwoners krijgen de kans om te vertellen wat zij belangrijk vinden. Zo kunnen zij invloed uitoefenen op het beleid van de gemeente. Soms op initiatief van de gemeente of soms vanuit de inwoner(s). Dat kan op veel manieren: via vragenlijsten, bijeenkomsten, gesprekken met een ambtenaar, insprekavonden, enzovoort.

Heeft u weleens meegedacht met de gemeente?

Respondenten uit Hoog-Keppel en Laag-Keppel hebben significant vaker meegedacht met de gemeente en inwoners uit Zelhem significant minder vaak. Uit voorgaande stellingen is gebleken dat respondenten uit Hoog-Keppel en Laag-Keppel het significant vaker oneens waren met de stellingen over participatie en respondenten uit Zelhem significant vaker eens. Dit betekent dat ze in Hoog-Keppel en Laag-Keppel negatiever waren over participatie in de gemeente en in Zelhem positiever. Tussen deze resultaten zou een verband kunnen zitten.

Respondenten die hebben meegedacht, hebben in de meeste gevallen meegedacht over energietransitie en windmolens

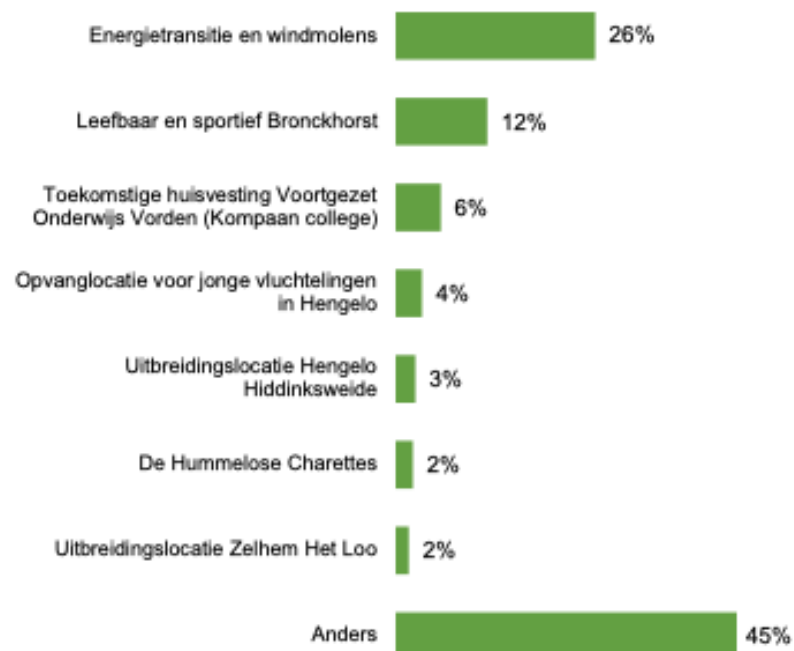
Gemeente
Bronckhorst

De volgende vragen gaan over de laatste keer dat u heeft meedacht met de gemeente.

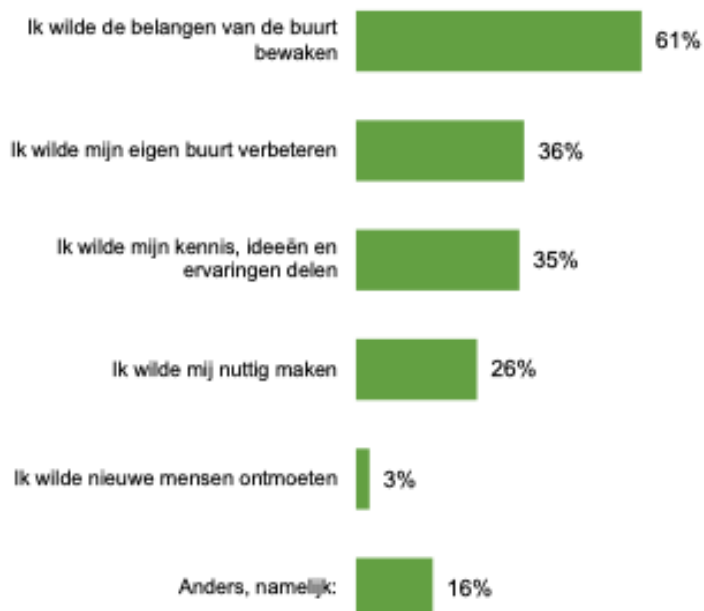
De volgende vragen zijn alleen beantwoord door respondenten die weleens meegedacht hebben met de gemeente

Over welk onderwerp heeft u de laatste keer meegedacht met de gemeente? (n=698)

Respondenten die hebben meegedacht, wilden dit vooral om de belangen van de buurt te bewaken

Waarom heeft u meegedacht met de gemeente? (n=698)

Onderwerp waarover men meegedacht heeft en de reden waarom ze meegedacht hebben

Gemeente
Bronckhorst

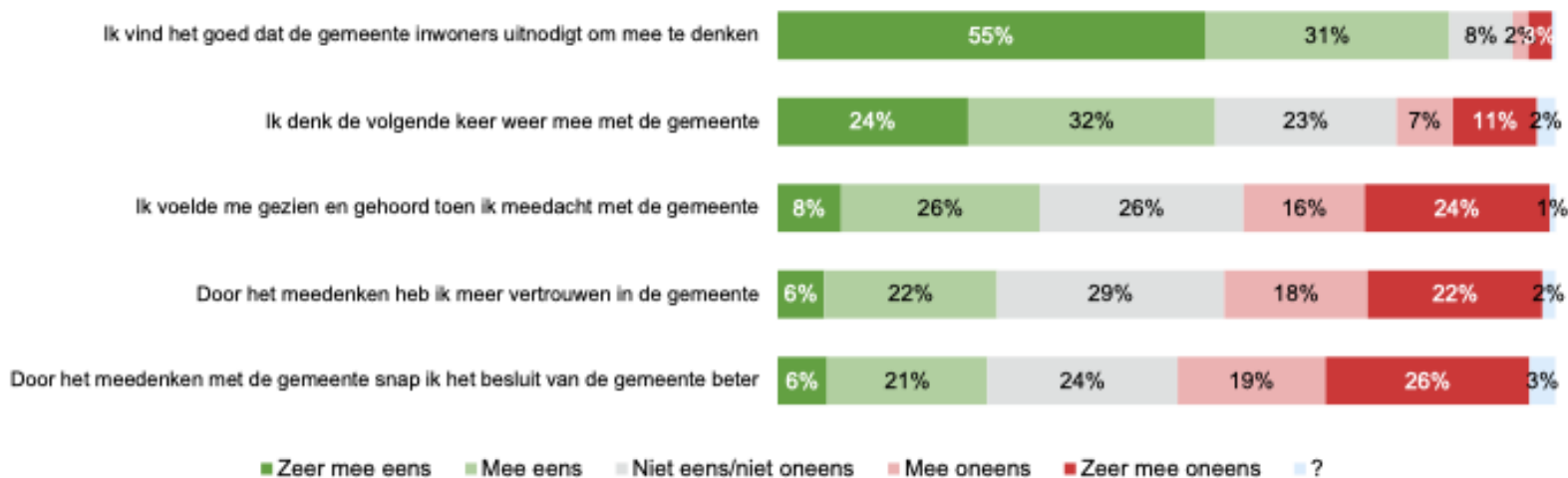
Waarom heeft u meegedacht met de gemeente?

	Energie- transitie en windmolens (n=196)	Leefbaar en sportief Bronckhorst (n=78)	Toekomstige huisvesting Voortgezet Onderwijs Vorden (Kompaan college) (n=34)	Opvanglocatie voor jonge vluchtelingen in Hengelo (n=23)	Uitbreidings- locatie Hengelo Hiddinkswede (n=25)	De Hummelose Charettes (n=12)	Uitbreidings- locatie Zelhem Het Loo (n=14)	Anders (n=316)
Ik wilde de belangen van de buurt bewaken	71% ↑	54%	54%	78%	38% ↓	66%	28% ↓	58%
Ik wilde mijn eigen buurt verbeteren	25% ↓	37%	18%	13% ↓	13% ↓	63%	28%	46% ↑
Ik wilde mijn kennis, ideeën en ervaringen delen	31%	30%	32%	12% ↓	36%	71% ↑	50%	37%
Ik wilde mij nuttig maken	19% ↓	34%	29%	6% ↓	30%	63% ↑	20%	27%
Ik wilde nieuwe mensen ontmoeten	0% ↓	7%	4%	0%	4%	0%	11%	3%
Anders, namelijk:	8% ↓	9% ↓	13%	5%	23%	33%	34%	23% ↑

Vooraf over de stelling 'Ik vind het goed dat de gemeente inwoners uitnodigt om mee te denken' is men positief

Wat vindt u van de stellingen hieronder? Ze gaan over het moment dat u meedacht met de gemeente. (n=698)

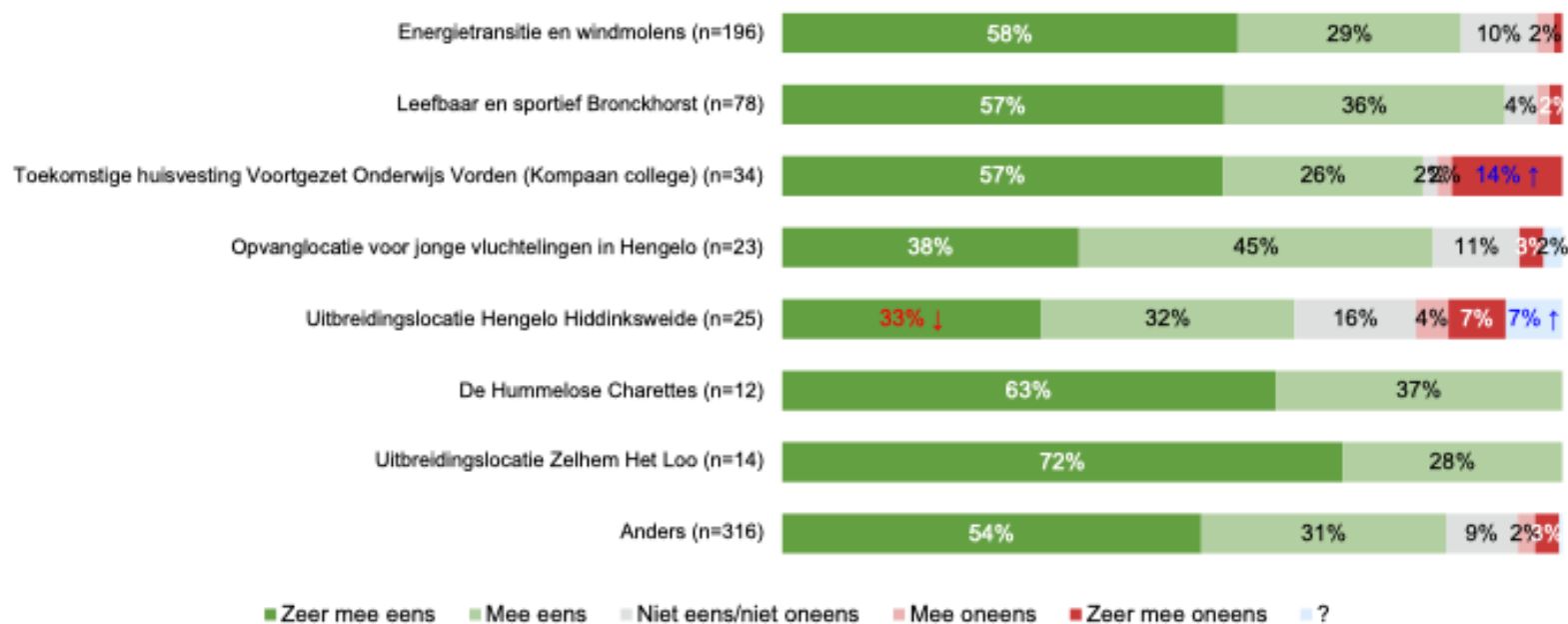

Voor alle onderwerpen geldt dat de meerderheid het goed vindt dat de gemeente inwoners uitnodigt om mee te denken

Gemeente
Bronckhorst

Ik vind het goed dat de gemeente inwoners uitnodigt om mee te denken

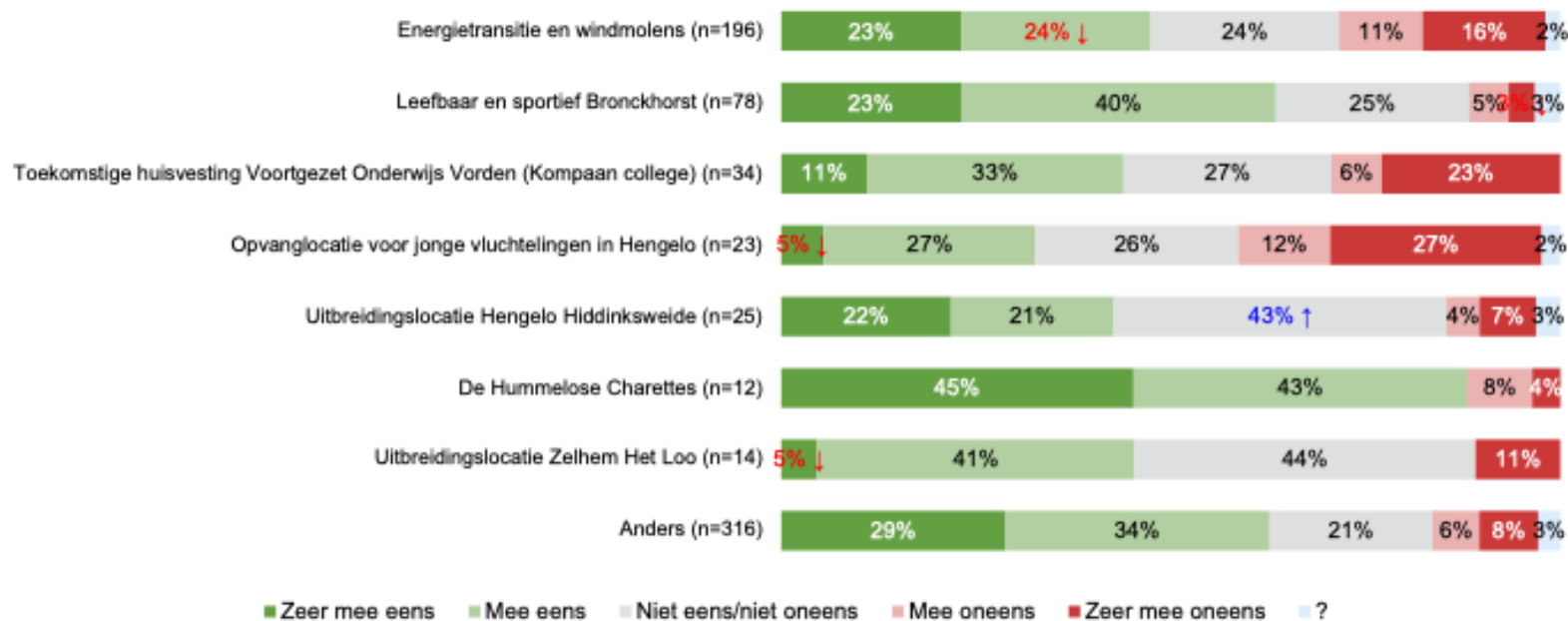
Per onderwerp is een ander aantal mensen uitgenodigd. Zo konden aan het onderzoek naar 'Energie transitie en windmolens' en 'Leefbaar en sportief Bronckhorst' bijvoorbeeld alle inwoners uit de gemeente deelnemen, terwijl bij 'Uitbreidingslocatie Hengelo Hiddinkswelde' enkel omwonenden zijn uitgenodigd voor deelname. De doelgroep en het aantal deelnemers per traject verschilt daardoor. De uitkomsten geven daarom geen definitieve conclusies, maar meer richtinggevend resultaten die voorzichtig moeten worden geïnterpreteerd.

Nagenoeg de helft zou de volgende keer weer meedenken met de gemeente over energietransitie en windmolens

Gemeente
Bronckhorst

Ik denk de volgende keer weer mee met de gemeente

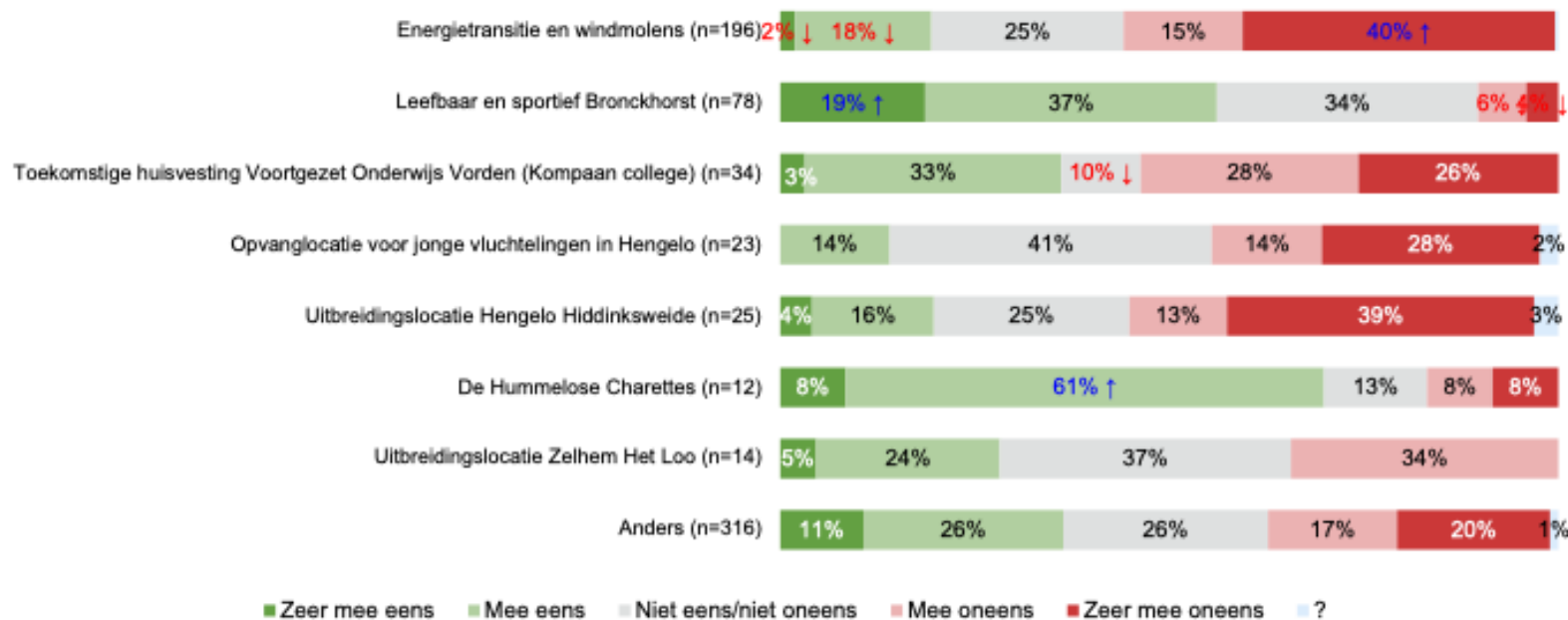

De meerderheid van de respondenten die deelnam aan de volgende projecten is het er (zeer) mee eens dat ze de volgende keer weer met de gemeente zouden meedenken:

- Leefbaar en sportief Bronckhorst
- De Hummelose Charettes

Respondenten die meedachten met energietransitie en windmolens zijn het vaker oneens dat ze zich gezien en gehoord voelden

Ik voelde me gezien en gehoord toen ik meedacht met de gemeente

De meerderheid van de respondenten die deelnam aan de volgende projecten is het er (zeer) mee eens dat ze zich gezien en gehoord voelden toen ze meedachten met de gemeente:

- Leefbaar en sportief Bronckhorst
- De Hummelose Charettes

De meerderheid van de respondenten die deelnam aan de volgende projecten is het er (zeer) mee oneens dat ze zich gezien en gehoord voelden toen ze meedachten met de gemeente :

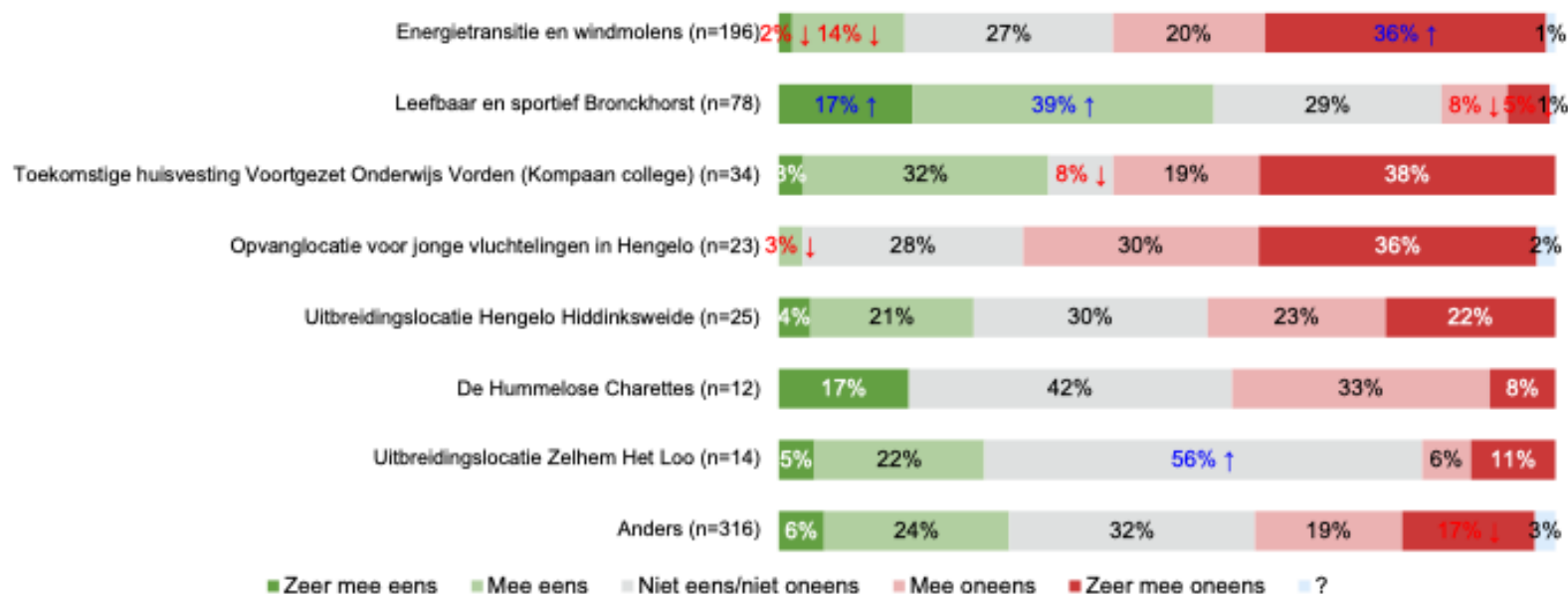
- Energietransitie en windmolens
- Toekomstige huisvesting Voortgezet Onderwijs Vorden
- Uitbreidingslocatie Hengelo Hiddinkswelde

Respondenten die meedachten over leefbaar en sportief Bronckhorst zijn het vaker eens dat ze meer vertrouwen in de gemeente hebben

Gemeente
Bronckhorst

Door het meedenken heb ik meer vertrouwen in de gemeente

Het vertrouwen in de gemeente is door het meedenken voor de meeste projecten niet positief veranderd. Zo zijn meer respondenten het (zeer) oneens dan (zeer) eens dat ze meer vertrouwen hebben gekregen bij de onderwerpen:

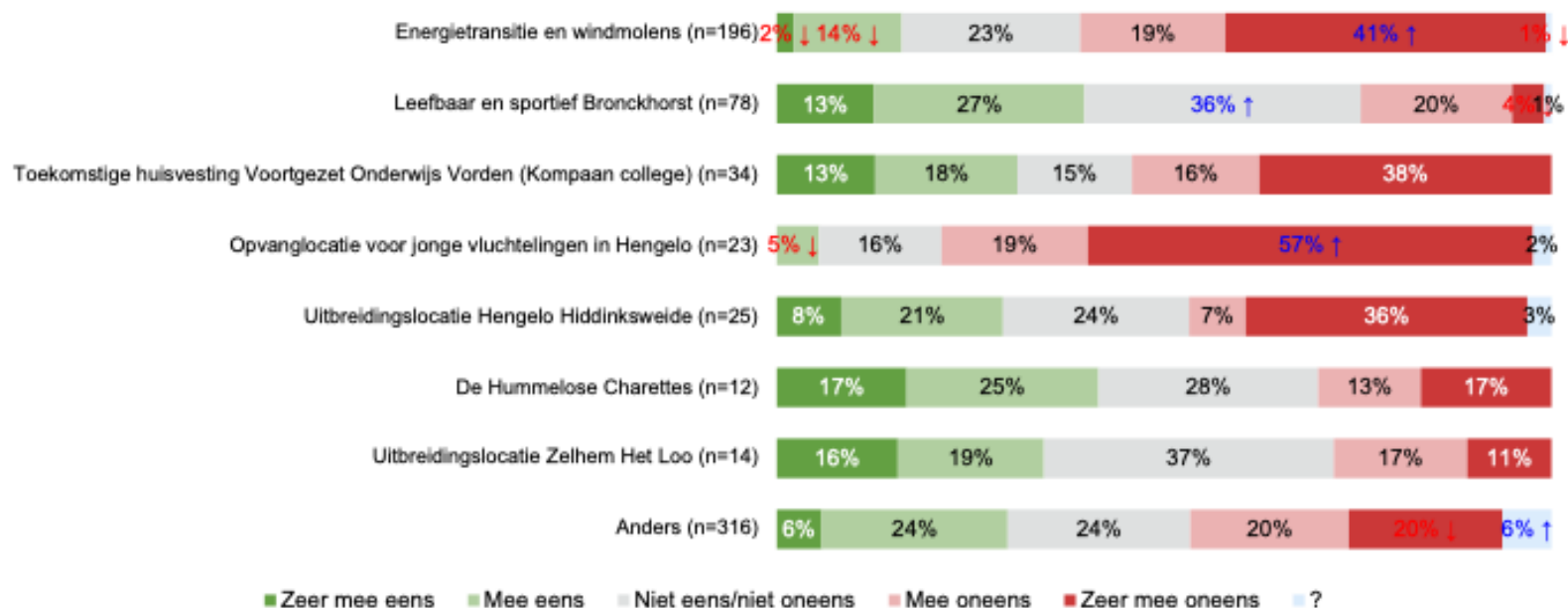
- Energietransitie en windmolens
- Toekomstige huisvesting Voortgezet Onderwijs Vorden
- Opvanglocatie voor jonge vluchtelingen in Hengelo
- Uitbreidingslocatie Hengelo Hiddinkswelde
- De Hummelose Charettes

Respondenten die meedachten met energietransitie en windmolens zijn het vaker oneens dat ze het besluit beter snappen

Gemeente
Bronckhorst

Door het meedenken met de gemeente snap ik het besluit van de gemeente beter

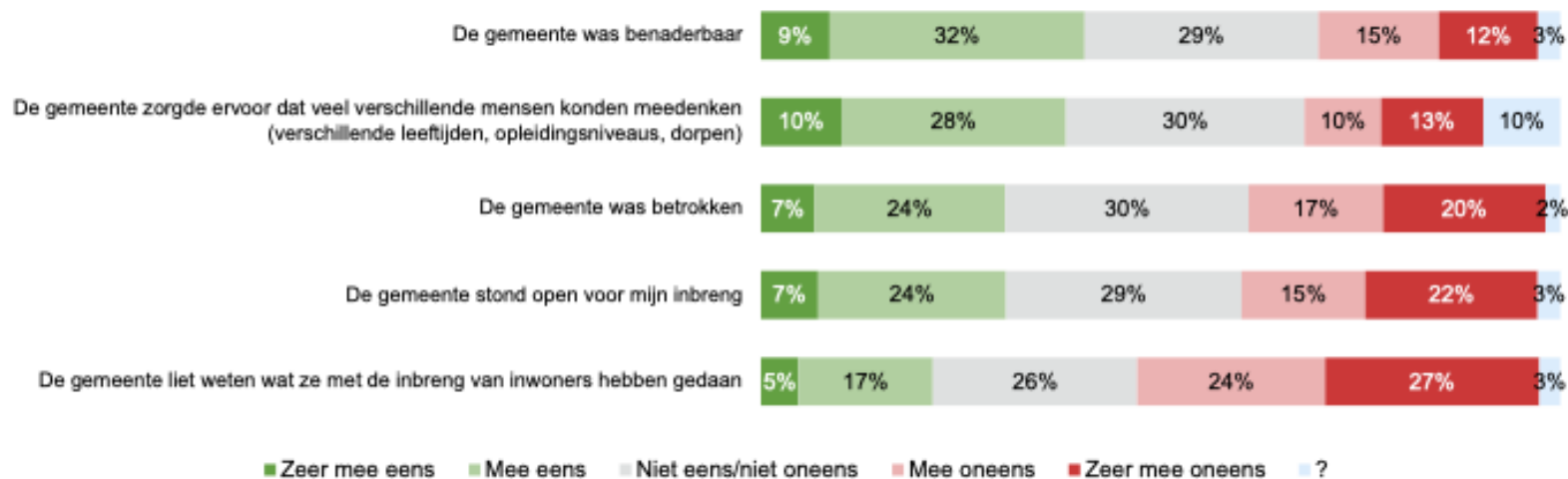

Het begrip voor het besluit van de gemeente is door het meedenken voor een aantal onderwerpen niet (heel) positief veranderd. Zo zijn meer respondenten het (zeer) oneens dan (zeer) eens bij de onderwerpen:

- Energietransitie en windmolens
- Toekomstige huisvesting Voortgezet Onderwijs Vorden
- Opvanglocatie voor jonge vluchtelingen in Hengelo
- Uitbreidingslocatie Hengelo Hiddinkswelde

Over de stellingen over het moment van meedenken met de gemeente zijn de meningen verdeeld

Wat vindt u van de stellingen hieronder? Ze gaan over het moment dat u meedacht met de gemeente. (n=698)

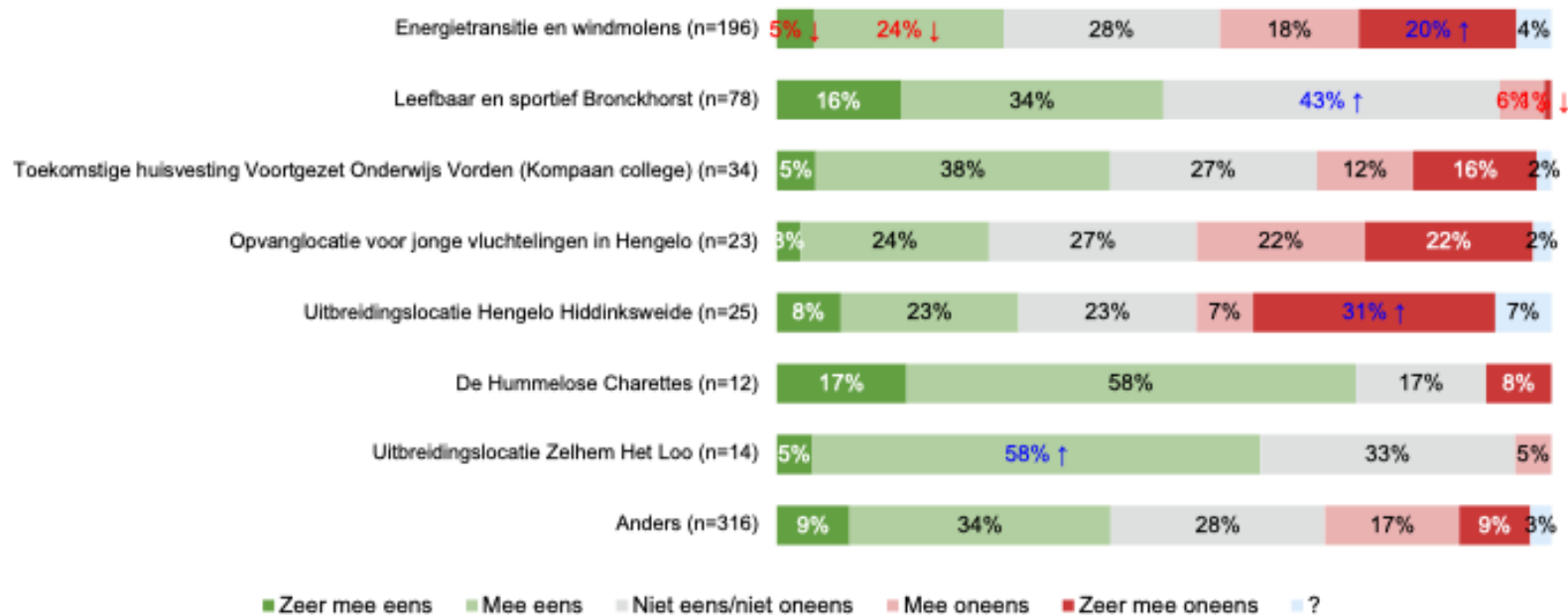

Met de stelling 'De gemeente was benaderbaar' zijn de meeste respondenten het (zeer) eens (41%). De stelling 'De gemeente zorgde ervoor dat veel verschillende mensen konden meedenken' heeft het laagste percentage (zeer) oneens (23%). De stelling 'De gemeente liet weten wat ze met de inbreng van inwoners hebben gedaan' heeft het laagste percentage (zeer) eens (22%) en het hoogste percentage (zeer) oneens (51%).

Bij leefbaar en sportief Bronckhorst wordt de gemeente als meer benaderbaar beoordeeld dan bij energietransitie en windmolens

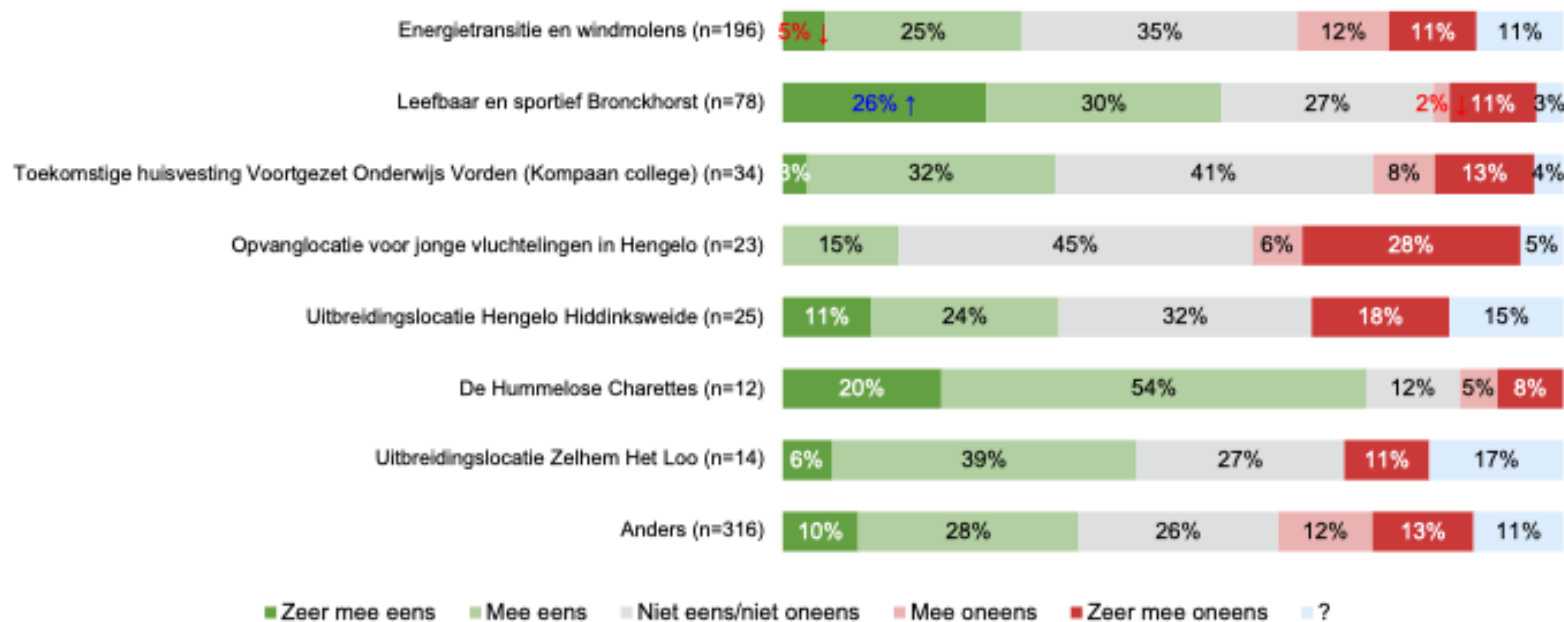
De gemeente was benaderbaar

Ook bij De Hummelose Charettes en Uitbreidingslocatie Zelhem Het Loo wordt de benaderbaarheid van de gemeente positief beoordeeld.

Bij leefbaar en sportief Bronckhorst is men het er vaker zeer mee eens dat de gemeente zorgde voor inclusiviteit

De gemeente zorgde ervoor dat veel verschillende mensen konden meedenken (verschillende leeftijden, opleidingsniveaus, dorpen)

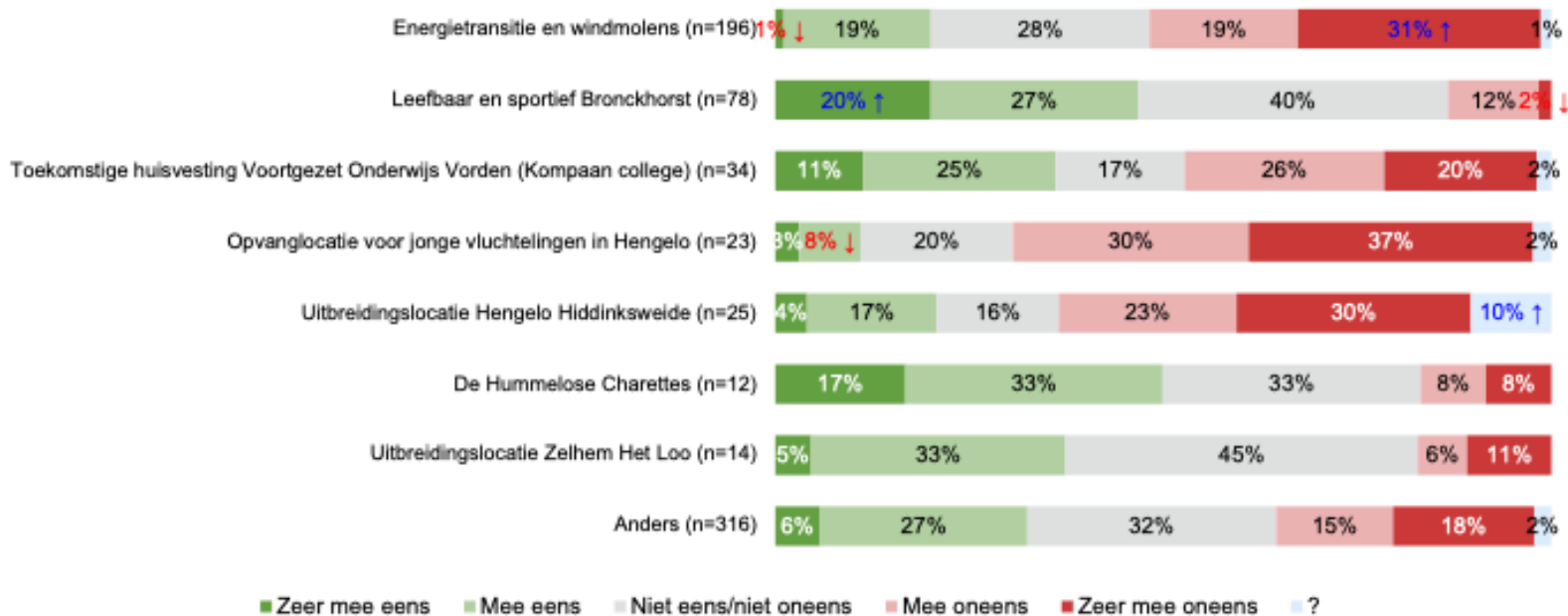

Ook bij De Hummelose Charettes vindt de ruime meerderheid dat de gemeente zorgde dat veel verschillende mensen konden meedenken.

Nagenoeg de helft is het er (zeer) mee eens dat de gemeente betrokken was bij leefbaar en sportief Bronckhorst

De gemeente was betrokken

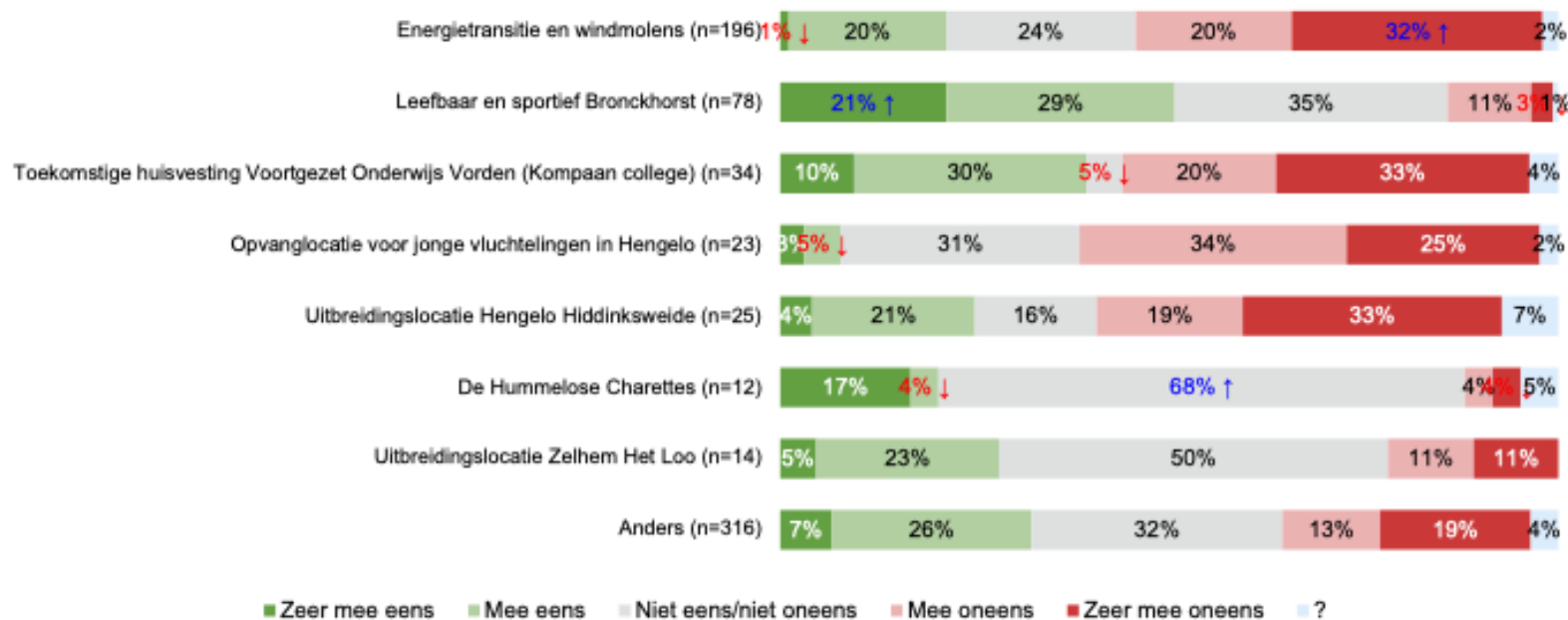

De helft is het er (zeer) mee eens dat de gemeente open stond voor inbreng bij leefbaar en sportief Bronckhorst

Gemeente
Bronckhorst

De gemeente stond open voor mijn inbreng

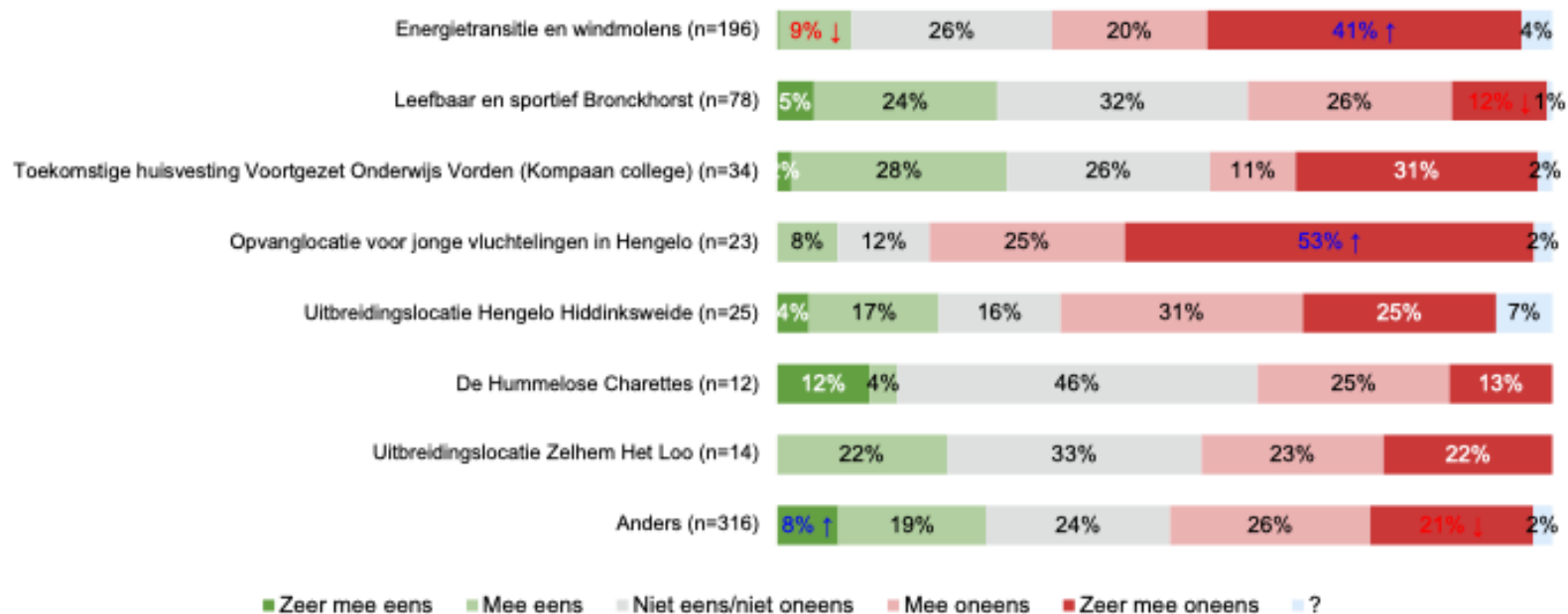

Bij Energietransitie en windmolens, Toekomstige huisvesting Voortgezet Onderwijs Vorden, Opvanglocatie voor jonge vluchtelingen in Hengelo en Uitbreidingslocatie Hengelo Hiddinkswaide is meer dan de helft het (zeer) oneens dat de gemeente open stond voor hun inbreng.

Bij een drietal trajecten is de meerderheid het oneens met dat de gemeente liet weten wat ze met de inbreng hebben gedaan

De gemeente liet weten wat ze met de inbreng van inwoners hebben gedaan

Ruim een derde die nooit heeft meegedacht met de gemeente, geeft aan te denken dat de gemeente er niets mee doet

Gemeente
Bronckhorst

Waarom heeft u nog nooit meegedacht met de gemeente? (n=350)

U kunt meer antwoorden geven

Deze vraag is alleen beantwoord door respondenten die niet hebben meegedacht met de gemeente

Respondenten willen het liefst meedenken via inspraak-avonden, digitale participatie of gesprekken met de gemeente

Gemeente
Bronckhorst

Hoe wilt u het liefst meedenken met de gemeente bij haar plannen?

(n=1033)

U kunt meer antwoorden geven

De volgende vragen zijn alleen beantwoord door respondenten die weleens meegedacht hebben met de gemeente of dit om een andere reden dan het niet te willen niet hebben gedaan.

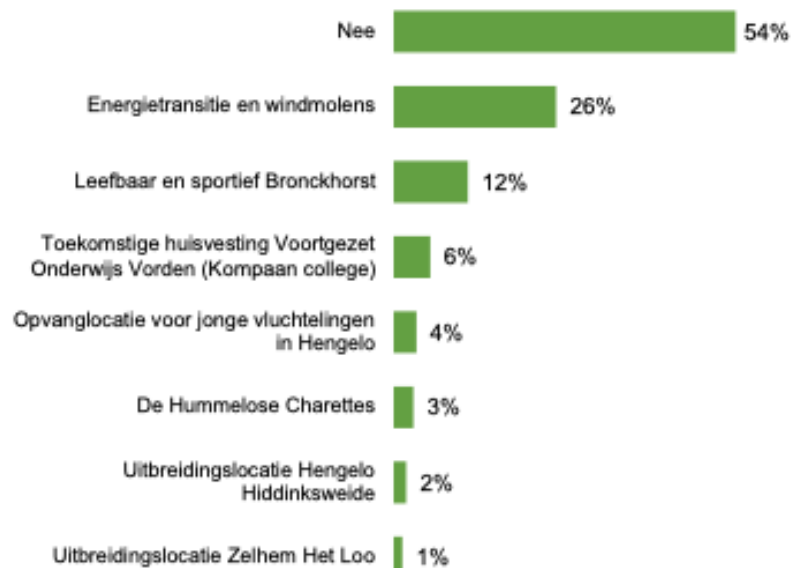
Ruim de helft geeft aan niet betrokken te zijn geweest bij een of meer van de burgerparticipatietrajecten

Gemeente
Bronckhorst

Bent u betrokken geweest bij een of meer van deze burgerparticipatietrajecten? (n=698) Meer antwoorden mogelijk

Deze vraag is alleen beantwoord door respondenten die weleens meegedacht hebben met de gemeente

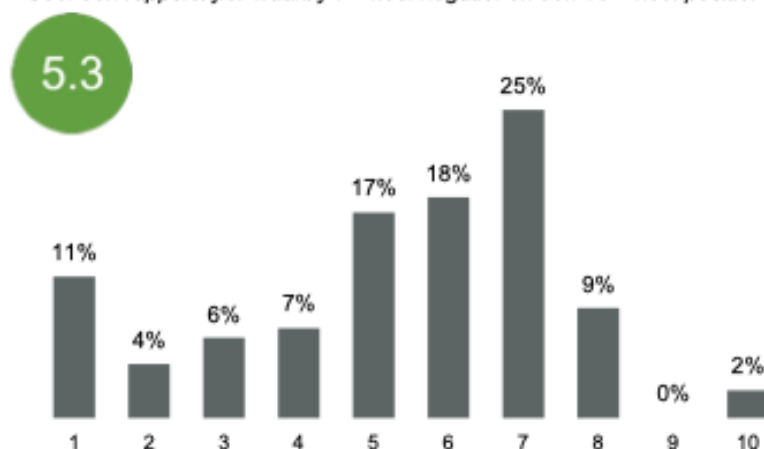
In het algemeen wordt het indienen en uitvoeren van het inwonersinitiatief met een lichte onvoldoende beoordeeld

Gemeente
Bronckhorst

Hoe vond u in het algemeen het indienen en uitvoeren van het inwonersinitiatief? (n=153)

Geef een rapportcijfer waarbij 1 = heel negatief en een 10 = heel positief

Wat ging er goed? Met andere woorden, waar bent u tevreden over?

Veel inwoners waarderen dat er inspraakavonden en gesprekken zijn en dat ambtenaren soms meedenken, maar ze hebben ook het gevoel dat de gemeente haar eigen koers vaart.

Deze vraag is alleen beantwoord door respondenten die een inwonersinitiatief hebben ingediend of eraan meegewerkt hebben

Onderwerp	Gemiddelde
Energietransitie en windmolens (n=33)	4.6
Leefbaar en sportief Bronckhorst (n=14)	5.6
Toekomstige huisvesting Voortgezet Onderwijs Vorden (Kompaan college) (n=5)	4.5
Opvanglocatie voor jonge vluchtelingen in Hengelo (n=3)	5.1
Uitbreidingslocatie Hengelo Hiddinksweide (n=5)	4.1
De Hummelose Charettes (n=3)	6.4
Uitbreidingslocatie Zelhem Het Loo (n=3)	6.1
Anders (n=73)	5.2

Wat ging er minder goed? Met andere woorden, waar bent u ontevreden over?

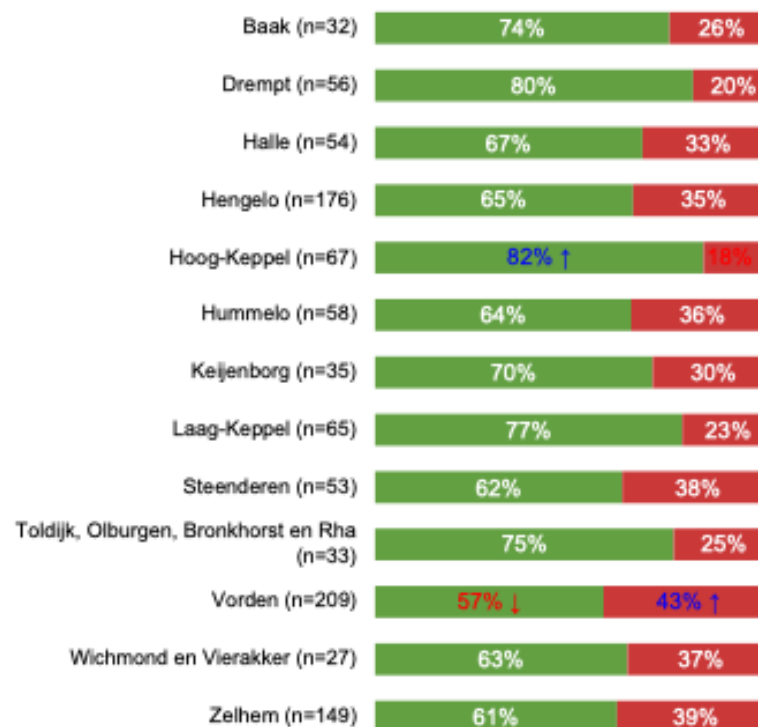
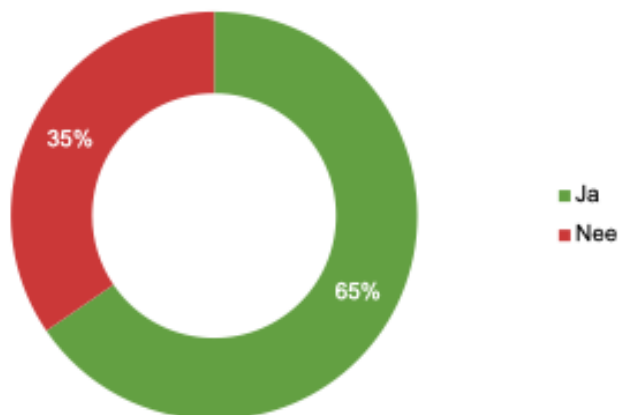
Inwoners ervaren dat de gemeente vaak haar eigen koers vaart: bezwaren en ideeën worden niet gehoord, terugkoppeling ontbreekt en besluiten staan vooraf al vast, zoals bij de windturbines in Eldrik. Participatie voelt daardoor meestal als voor de Bühne.

De meerderheid wist dat inwoners zelf een initiatief in kunnen dienen, in Hoog-Keppel is dit meer bekend en in Vorden minder

De volgende vragen gaan over inwonerinitiatieven. Daarmee bedoelen we een inwoner of een groep inwoners die werkt aan de verbetering van de eigen leefomgeving.

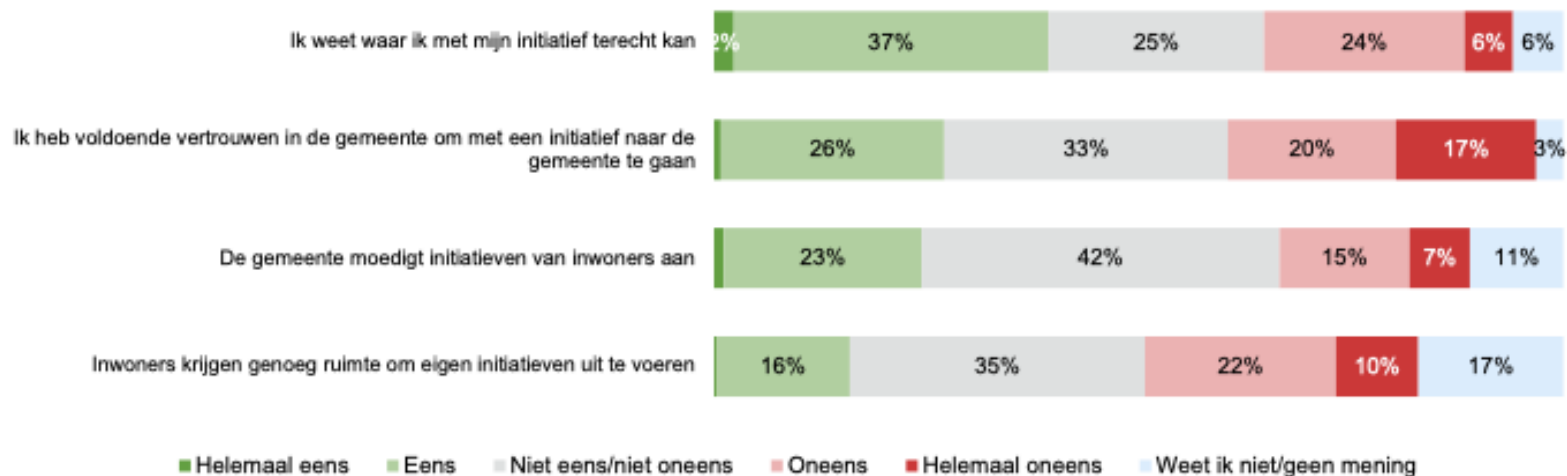
Wist u dat inwoners zelf een initiatief kunnen indienen? (n=1033)

Over het algemeen is men neutraal over de stellingen die over burgerinitiatieven gaan

Wat vindt u van de stellingen hieronder? (n=724)

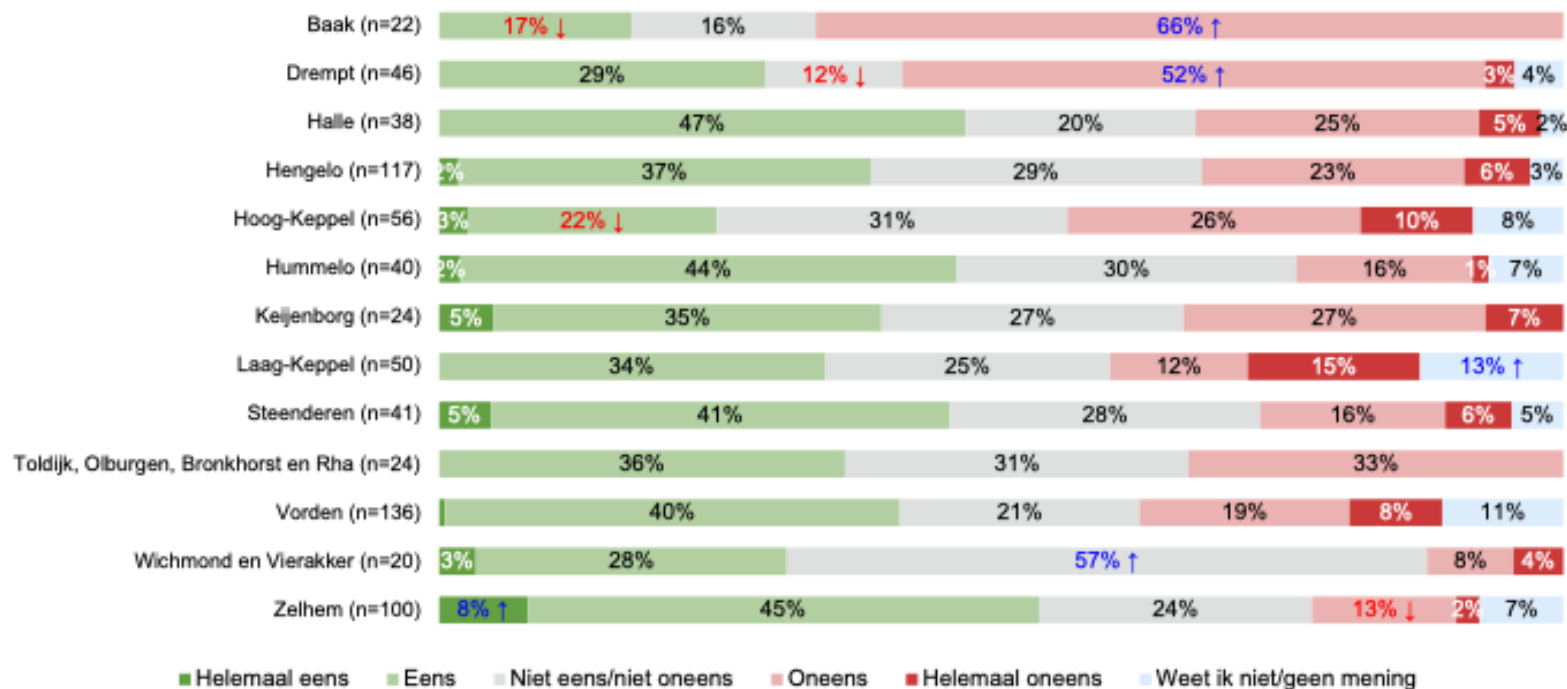

Deze stellingen zijn alleen beantwoord door respondenten die wisten dat inwoners zelf een initiatief kunnen indienen

Inwoners uit Zelhem zijn het er vaker mee eens dat ze weten waar ze terecht kunnen met hun initiatief en uit Drempt minder vaak

Ik weet waar ik met mijn initiatief terecht kan

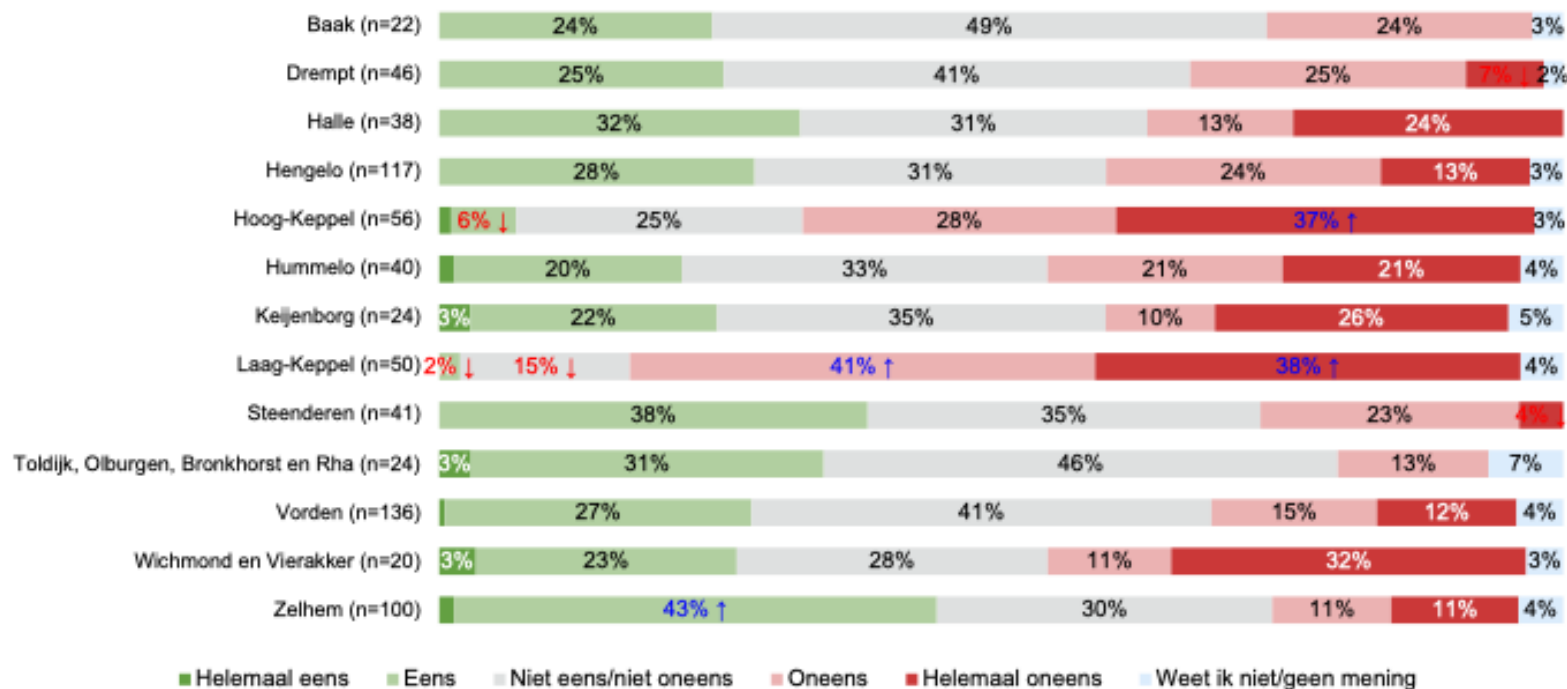

De resultaten voor Baak, Keijenberg, Toldijk, Olburgen, Bronckhorst, Rha, Wichmond en Vierakker zijn vanwege het lage aantal respondenten indicatief.

Over het algemeen is het vertrouwen om met een initiatief naar de gemeente te gaan niet erg hoog. In Zelhem is dit wat hoger

Ik heb voldoende vertrouwen in de gemeente om met een initiatief naar de gemeente te gaan

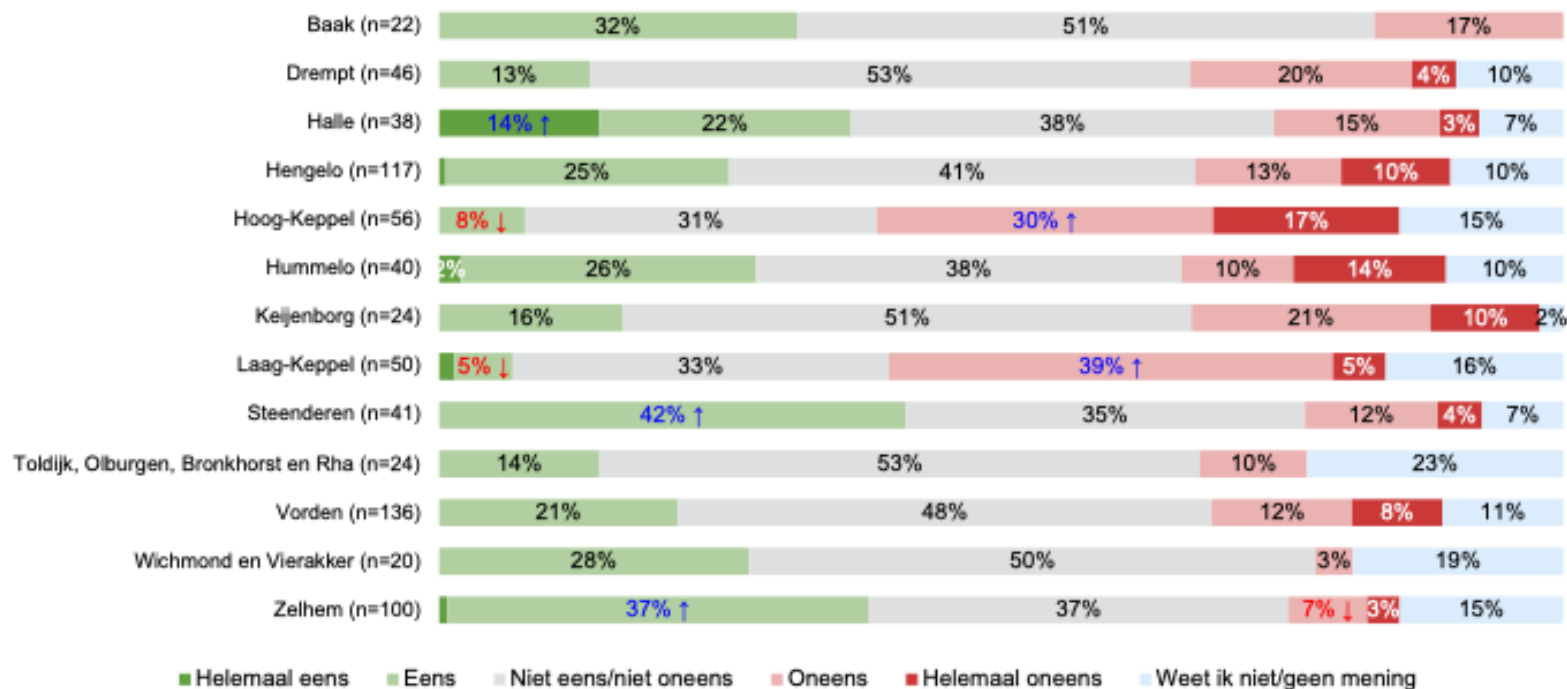

Het percentage respondenten dat het er mee eens is dat de gemeente initiatieven aanmoedigt, is het hoogst in Steenderen

Gemeente Bronckhorst

De gemeente moedigt initiatieven van inwoners aan

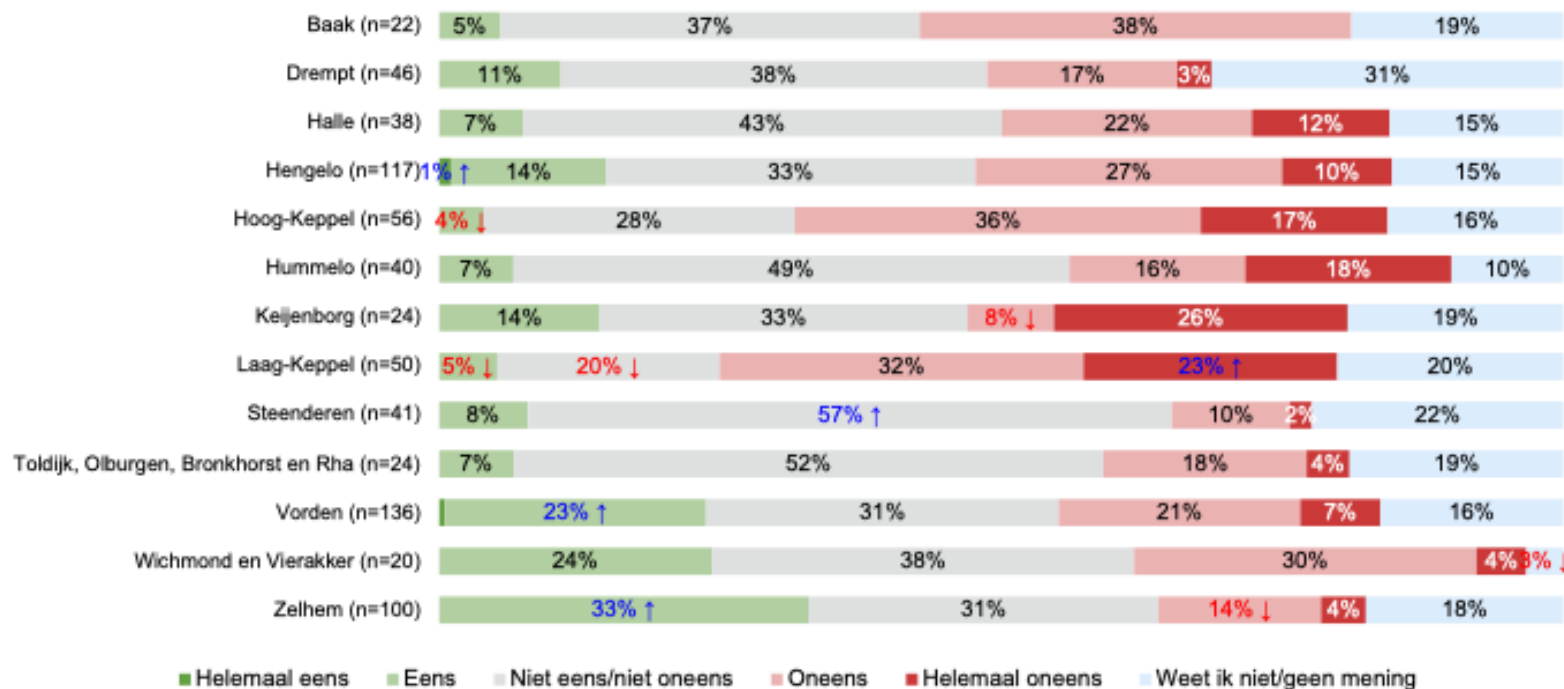

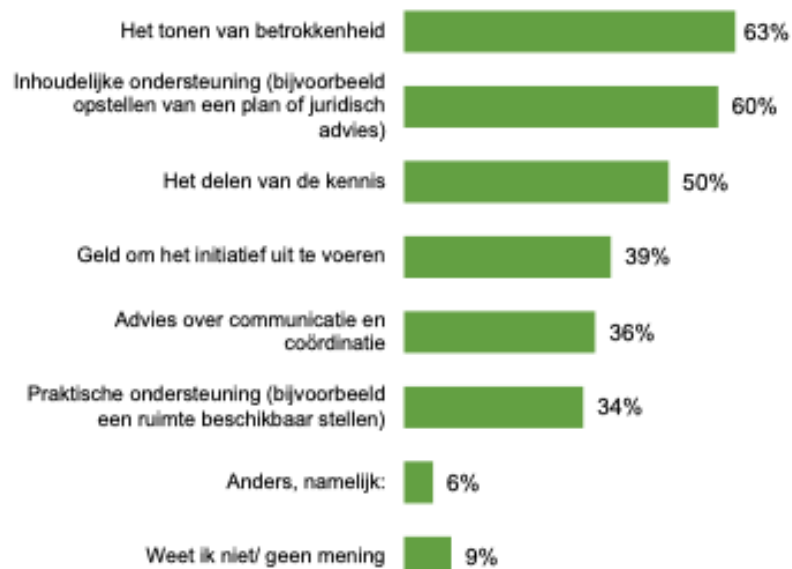
Met name in Laag-Keppel zijn ze het er minder mee eens dat ze genoeg ruimte krijgen om eigen initiatieven uit te voeren

Gemeente
Bronckhorst

Inwoners krijgen genoeg ruimte om eigen initiatieven uit te voeren

Betrokkenheid, inhoudelijke ondersteuning en delen van kennis is vooral nodig van de gemeente bij een inwonerinitiatiefGemeente
Bronckhorst**Stel, u dient in de toekomst een inwonerinitiatief in. Wat heeft u dan nodig van de gemeente? (n=1033) Meer antwoorden mogelijk**

Ruim driekwart heeft geen inwonersinitiatief ingediend

Heeft u een inwonersinitiatief ingediend? (n=724)

Deze vraag is alleen beantwoord door respondenten die wisten dat ze zelf een initiatief konden indienen

De ruime meerderheid is niet bekend met het Right to Challenge

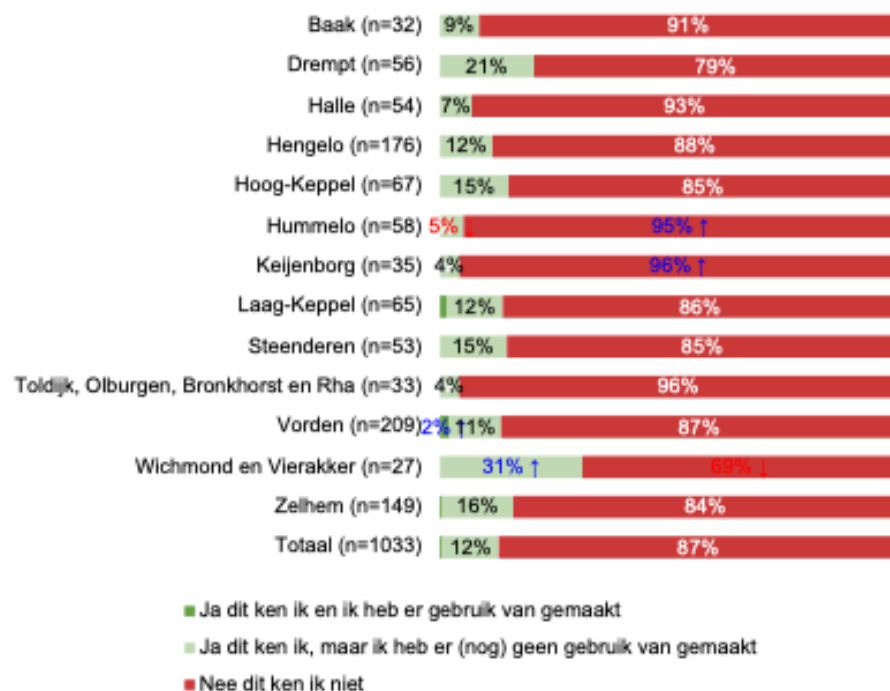
Gemeente
Bronckhorst

Het Right to Challenge staat voor 'het Recht om uit te dagen' en is in de wet geregeld. Dit betekent dat inwoners taken van de gemeente kunnen overnemen als zij denken dat het anders, beter, slimmer en/of goedkoper kan.

De volgende vragen zijn alleen beantwoord door respondenten die weleens meegedacht hebben met de gemeente of dit om een andere reden dan het niet te willen niet hebben gedaan.

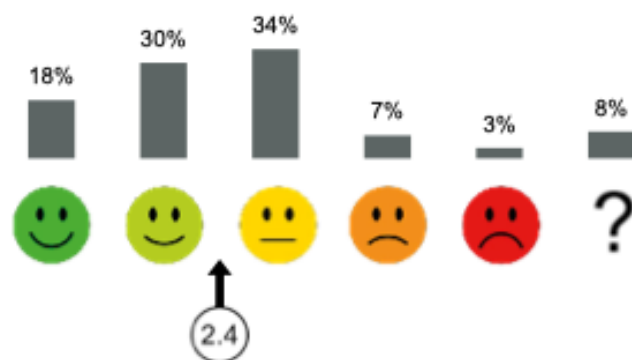
Bent u bekend met het Right to Challenge (het Recht om uit te dagen)?

Right to Challenge wordt als een goede manier beoordeeld voor inwoners om invloed te hebben op de gemeente

Vindt u het Right to Challenge (het Recht om uit te dagen) een goede manier voor inwoners om invloed te hebben op de gemeente?
(n=1048)

Right to Challenge is een goede manier voor inwoners om invloed te hebben op de gemeente

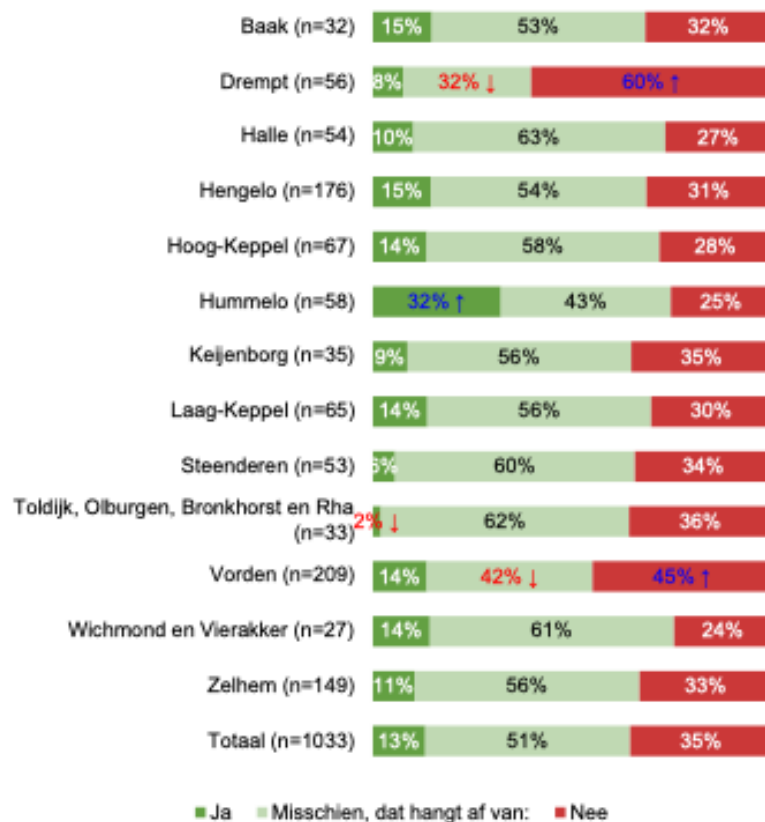

De meerderheid zou in de toekomst (misschien) gebruik willen maken van het Right to Challenge

Gemeente
Bronckhorst

Wilt u in de toekomst gebruik maken van het Right to Challenge (het Recht om uit te dagen)?

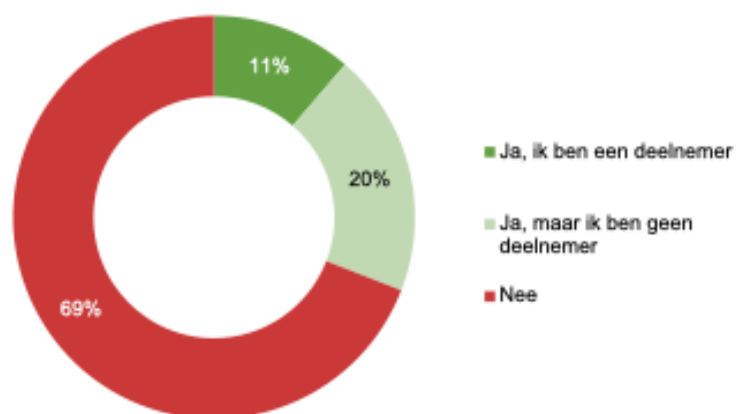

Of inwoners gebruik zouden maken van het Right to Challenge hangt sterk af van het onderwerp, de situatie en hun persoonlijke betrokkenheid. Veel mensen zeggen dat ze pas in actie zouden komen als een plan direct hun leefomgeving raakt of wanneer ze denken dat het daadwerkelijk nut heeft en er ook echt naar geluisterd wordt. Ook spelen praktische factoren mee, zoals beschikbare tijd, kennis, draagvlak en de houding van de gemeente. Als de gemeente open en serieus meewerkt, is de bereidheid groter.

De meerderheid van de deelnemers die geen lid is van het panel, kent het ook niet

Kent u het inwonerspanel Bronckhorst Spreekt? (n=215)

Deze vraag is alleen gesteld aan respondenten die geen lid zijn van het inwonerspanel Bronckhorst Spreekt

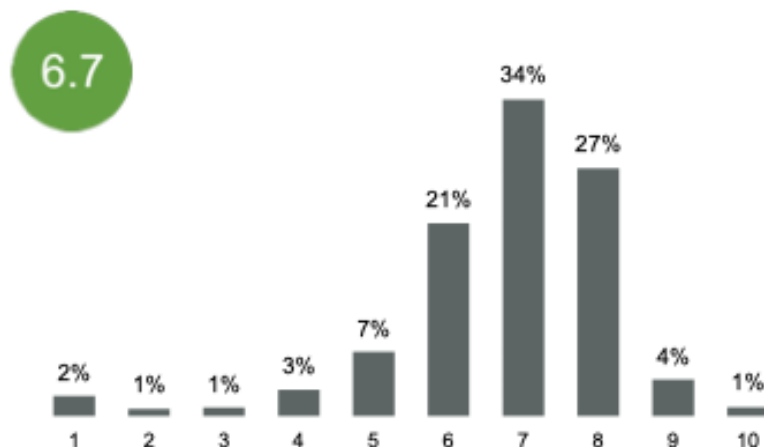
Deelnemers die lid zijn van het panel, geven het gemiddeld een voldoende

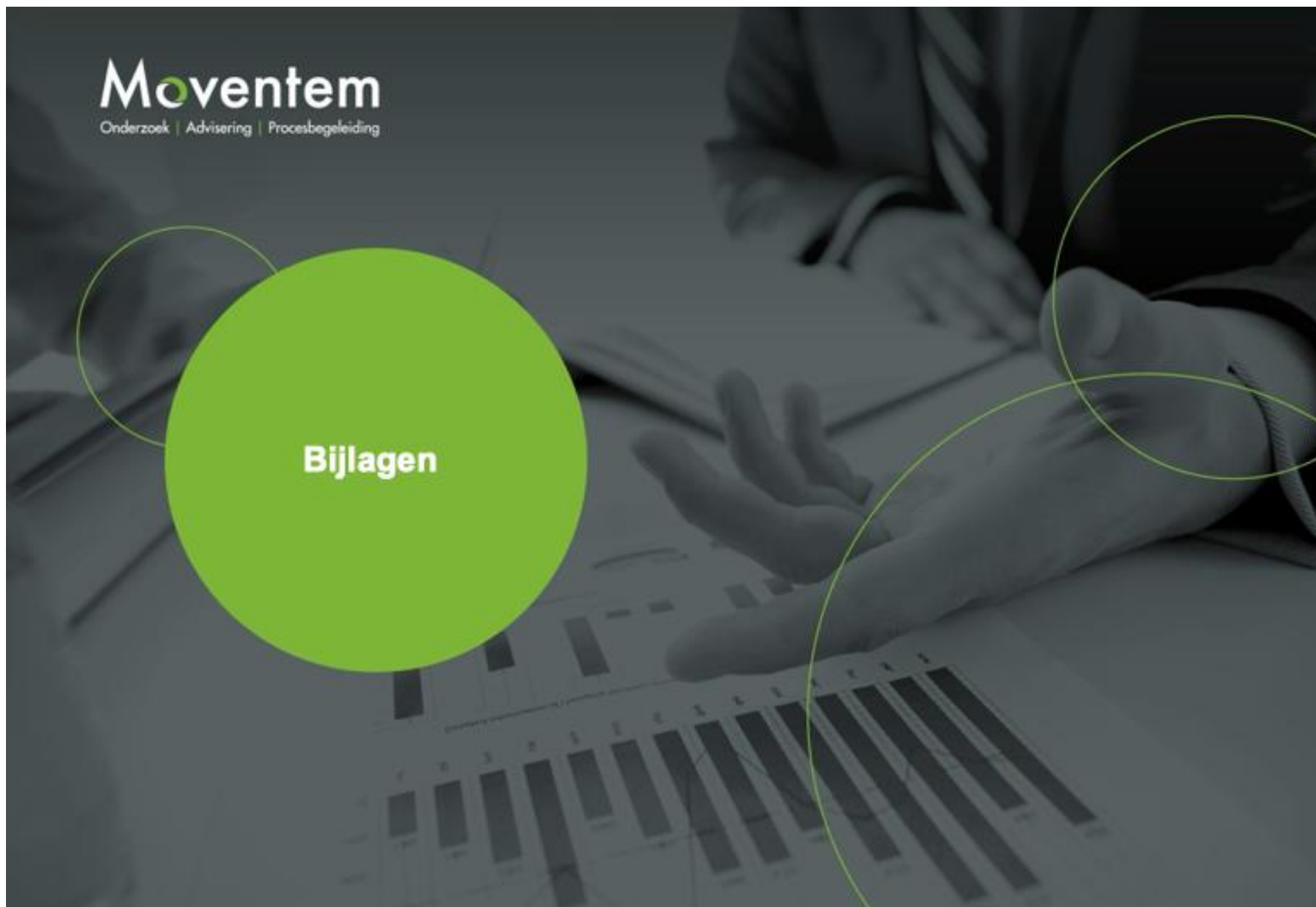

Welk cijfer geeft u het inwonerspanel Bronckhorst Spreekt? (n=742)

Geef een rapportcijfer waarbij 1 = heel negatief en een 10 = heel positief

Deze vraag is alleen gesteld aan respondenten die lid zijn van het inwonerspanel Bronckhorst Spreekt

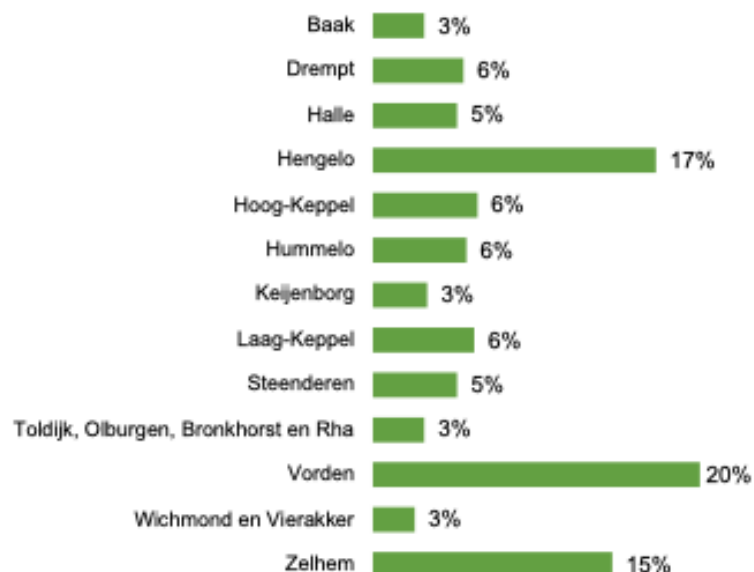

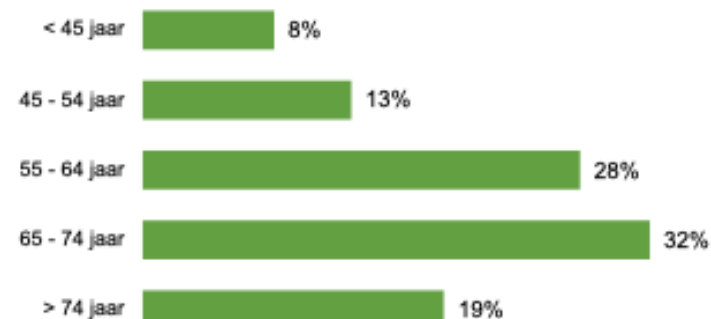
Bijlage I - Achtergrondvariabelen

Gemeente
Bronckhorst

Woonplaats (n=1048)

Leeftijd (n=1048)

Binnen dit panelonderzoek zijn de resultaten gewogen naar leeftijd. Hiermee zijn de resultaten gecorrigeerd om de mogelijke invloed van de niet geheel representatieve steekproef weg te nemen. Op deze pagina staan ongewogen resultaten. De rest van de rapportage zal gewogen resultaten bevatten. Meer informatie over de weging staat in bijlage 2 weergegeven.

Bijlage II - Onderzoeksverantwoording

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Elke steekproef geeft afwijkingen ten opzichte van de werkelijkheid, maar de uitkomsten moeten een zo goed mogelijk beeld geven van de populatie. In kwantitatief onderzoek is het gebruikelijk om te spreken van een statistisch betrouwbaar verschil, als de afwijking zo groot is dat deze niet door toeval wordt veroorzaakt. Het betrouwbaarheidsniveau is gedefinieerd als 1 (100%) minus het significantieniveau. Het is gangbaar uit te gaan van een significantieniveau van 5%. Dan is er sprake van een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Dat wil zeggen dat, als het onderzoek op dezelfde wijze en op hetzelfde moment zou worden herhaald, de uitkomsten in 95% van de gevallen hetzelfde beeld zouden geven.

De nauwkeurigheid (uitgedrukt in foutmarge) geeft het gebied van waarden aan, waarbinnen de werkelijke waarde in de populatie ligt. Een foutmarge van bijvoorbeeld 5%, betekent dat de werkelijke waarde van de totale populatie 5% hoger of lager kan liggen dan de waarde van de steekproef. Concreet: indien een onderzoeksuitkomst van de steekproef aangeeft dat 50% van de respondenten een rapportcijfer 8 geeft voor een bepaald aspect, dan ligt dit percentage in werkelijkheid maximaal 5% boven of 5% onder deze 50%, ofwel tussen de 45% en 55%. Een foutmarge van 5% is gangbaar en algemeen geaccepteerd bij (statistisch) kwantitatief onderzoek.

Met het omvangrijke aantal respondenten dat heeft deelgenomen (1048) kunnen met 95% betrouwbaarheid en 2,95% nauwkeurigheid uitspraken worden gedaan op een algemeen niveau. De hoge betrouwbaarheid en nauwkeurigheid maken de data geschikt voor verdere analyses.

Weging

Binnen dit panelonderzoek zijn de resultaten gewogen naar leeftijd. Hiermee zijn de resultaten gecorrigeerd om de mogelijke invloed van de niet geheel representatieve steekproef weg te nemen. Dit is een gangbare werkwijze in statistisch kwantitatief onderzoek. Personen in ondervertegenwoordigde groepen krijgen een gewicht groter dan 1 en tellen relatief zwaarder mee in het totaalresultaat, personen in groepen met een oververtegenwoordiging krijgen een gewicht kleiner dan 1.

Vanwege de ondervertegenwoordiging van respondenten jonger dan 45 jaar, krijgt een respondent uit deze groep bijvoorbeeld weefactor 3,78 en een respondent tussen de 55 en 64 jaar (die oververtegenwoordigd is) weefactor 0,73. Weefactoren mogen niet te groot zijn (een groep in een steekproef met een aandeel van bijvoorbeeld 5%, kan niet worden 'opgeblazen' tot 50%). Doorgaans wordt een maximale weefactor van 3 en een minimale weefactor van 0,5 gehanteerd. Indien gewenst kan de tabel met alle gehanteerde weefactoren opgevraagd worden.

Door de weging zijn de resultaten representatief over leeftijd.